

“GEEF AFVAL EEN TOEKOMST”

AFVALBEHEERSPLAN 2014-2020 Rd4-GEMEENTEN

Auteur : Lenard van Kan, hoofd Beleid & Communicatie

Bestemd voor : Rd4-projectgroep (alle gemeenten)

Versie : 11 juli 2013

Status : concept

SAMENVATTING

Door de mondiaal toenemende welvaart en groei van de wereldbevolking stijgt de vraag naar grondstoffen met beschikbaarheidsrisico's en prijsschommelingen tot gevolg. Om deze problematiek te tackelen is het slim gebruiken van grond- en hulpstoffen, zodat deze hergebruikt of gereproduceerd kunnen worden, een must. De visie van de "circulaire economie" die hierachter zit heeft dan ook als inspiratie gediend voor nieuw afvalbeleid zoals beschreven in het voorliggende Afvalbeheersplan.

Een ander belangrijk aandachtspunt in het plan is de keuze voor een regionale aanpak. Een nutstaak zoals afvalinzameling eindigt niet bij de gemeentegrens maar is een grensoverschrijdende activiteit, immers de dienstverlening en de hieraan gekoppelde uitvoeringskwaliteit speelt zich af binnen een samenhangend verzorgingsgebied van wonen en werken. In het Afvalbeheersplan wordt dan ook uitgegaan van verdere uniformering van het afvalbeleid.

Om meer inzicht te krijgen in de samenstelling van het restafval zijn in de afgelopen jaren sorteeroproeven uitgevoerd. Deze informatie heeft als input gediend om het toekomstige beleid verder uit te werken.

Uit de resultaten van de sorteeroproeven is o.a. gebleken dat hier nog veel winst te behalen valt, dit voornamelijk bij de stromen GFT- en verpakkingsafval. Het Afvalbeheersplan biedt de mogelijkheid om deze winst te verzilveren, niet alleen vanuit financieel oogpunt, maar ook vanuit milieu- en strategisch oogpunt.

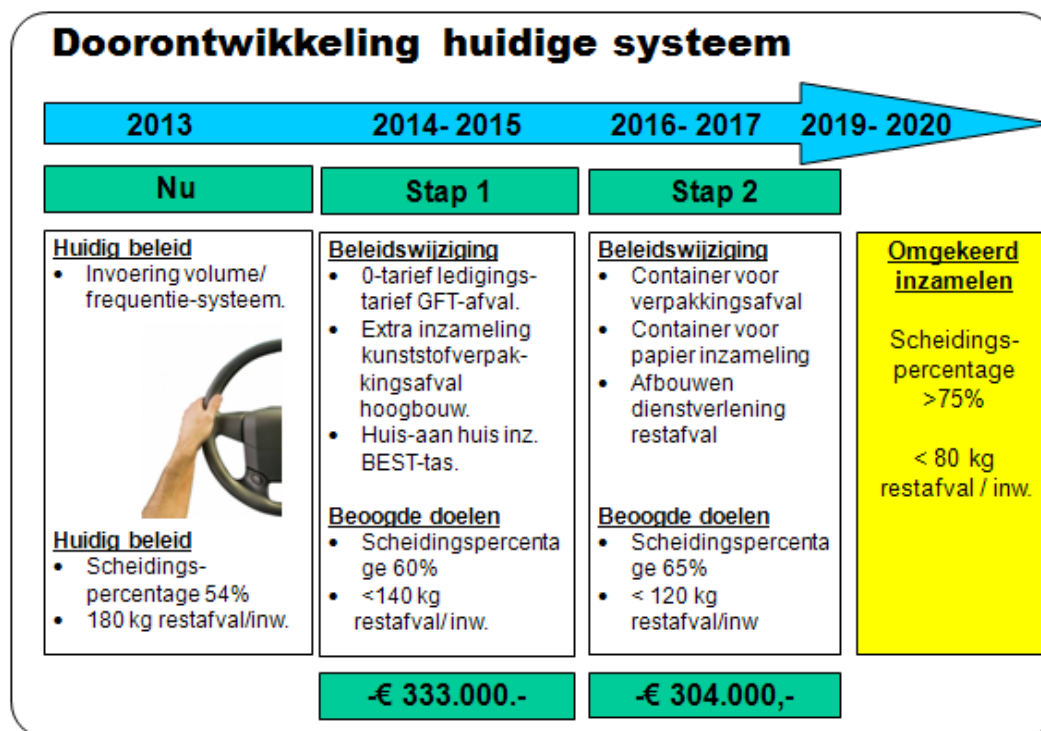
Om te komen tot realistische doelstellingen is er gekeken naar landelijke ontwikkelingen op het gebied van afvalscheiding en naar gemeenten die reeds nieuw beleid hebben ingevoerd. Naar aanleiding hiervan zijn de onderstaande doelstellingen geformuleerd:

- bronscheiding van minimaal 65%
- maximum restafval per inwoner: 120 kg
- reductie CO2: 33%
- netto verwerkingskosten: richting nul
- een daling van de kosten per aansluiting met € 5,-

Een van de uitgangspunten bij de invoering van nieuw beleid is dat het verduurzamingstraject zoals beschreven in dit Afvalbeheersplan niet mag resulteren in een stijging van de kosten per aansluiting, maar de kosten daar waar mogelijk laat dalen. Opgemerkt moet worden dat de te behalen financiële voordelen van verduurzaming van het afvalinzamelsysteem de afgelopen jaren, door de lagere verbrandingstarieven, onder druk zijn komen te staan.

Bij de in het plan opgenomen doelstellingen is rekening gehouden met landelijke doelstellingen. Ook hier zijn er hoge doelen gesteld aan het afvalbeheer (o.a. 65% bronscheiding in 2015, LAP II). Om al deze genoemde doelen te realiseren is een trendbreuk in het afvalaanbod en de scheiding in grondstoffen noodzakelijk. Samen met de gemeenten constateert Rd4 dat deze doelen haalbaar en de moeite waard zijn om na te streven.

De beleidsmaatregelen om deze doelstellingen in de Rd4-gemeenten te realiseren zijn hieronder schematisch weergegeven.

Het in de afgelopen jaren ingevoerde volume/frequentie-systeem is een heffingssysteem waarbij het mogelijk is om via tarievenbeleid sturing te geven aan afvalscheiding. Bij stap 1 wordt deze mogelijkheid optimaal benut. Hier ligt de focus namelijk op de invoering van een 0-tarief voor het aanbieden van GFT-afval.

Stap 2 betreft een verdere intensivering bij de inzameling van verpakkingsafval en het verder afbouwen van de dienstverlening voor restafval “restafval wordt bijzaak”.

Evenals het “Afvalinzamelplan 2004” is ook in het voorliggende “Afvalbeheersplan” gekozen voor een stapsgewijze invoering van nieuw beleid.

Stapsgewijze invoering biedt de mogelijkheid tot stapsgewijze besluitvorming, dit door iedere stap afzonderlijk aan de Raad aan te bieden ter goedkeuring. Hiermee ontstaat een dynamisch plan waarbij het mogelijk is om de resultaten uit stap 1 te laten meewegen bij de voor stap 2 te maken definitieve beleidskeuzes.

Hieronder is nogmaals een opsomming van de te nemen beleidsmaatregelen, per afzonderlijke stap, weergegeven.

Beleidsmaatregelen op hoofdlijnen

Stap 1

- 0-tarief voor het aanbieden van GFT-afval
- Het tarief voor het aanbieden van restafval te verhogen
 - Ledigen 240 ltr container € 7,25
 - Ledigen 140 ltr container € 5,35
- Het verhogen van de inzamelfrequentie van kunststofverpakkingsafval bij hoogbouw van 1 keer per maand naar 2 keer per maand
- Het aan huis inzamelen Boeken, Elektrische apparaten, Speelgoed en textiel met behulp van de BEST-tas

Stap 2

- In voering van een container voor het inzamelen van verpakkingsafval (plastic, karton en metalen verpakkingen)
- Het afbouwen van de inzamelfrequentie voor restafval van 2 keer per maand naar 1 keer per maand
- Het op termijn invoeren van een container voor de inzameling van oud papier
- Vervolgen de inzameling van restafval organiseren via centrale ondergrondse inzamelsystemen en/of gekenmerkte huisvuilzak.

INHOUDSOPGAVE

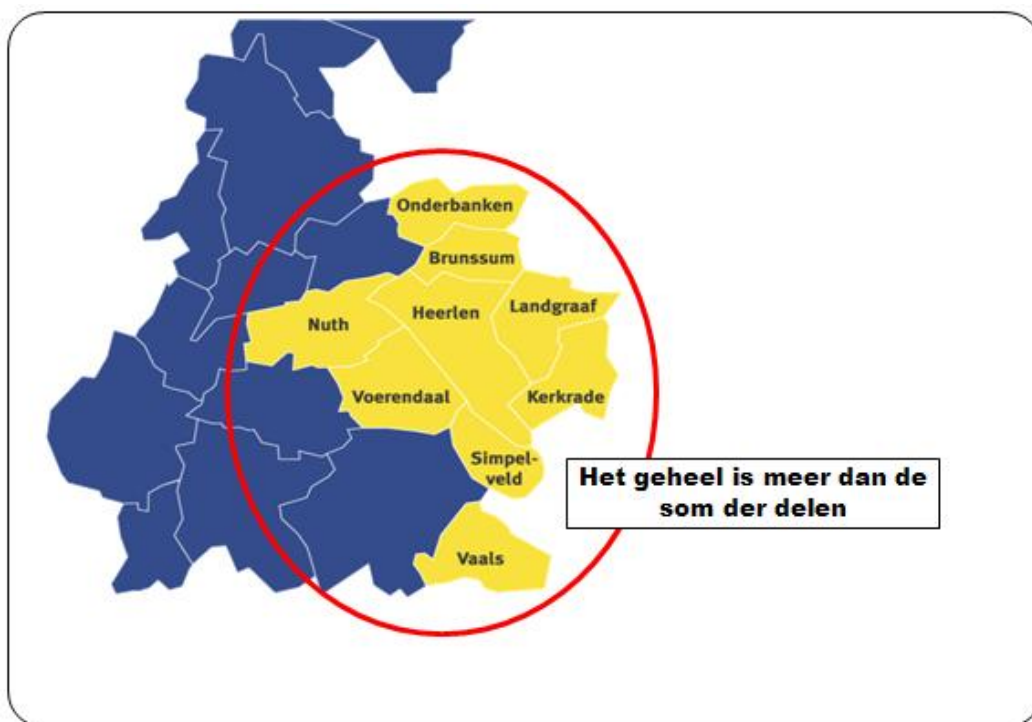
	Pagina
1. Inleiding	5
1.1 Leeswijzer	6
2. Relevante ontwikkelingen algemeen	7
2.1 Lineaire versus circulaire economie	7
2.2 Europese ontwikkelingen	8
2.3 Landelijke ontwikkelingen	8
2.4 Producentenverantwoordelijkheid	9
3. Relevante ontwikkelingen Rd4 gemeenten	10
3.1 Motivatie	10
3.2 Wat is er reeds gerealiseerd?	11
3.3 Wat kan beter?	13
4. Visie / strategie	14
4.1 Uniform beleid	14
4.2 De transitie van afval naar grondstof	15
4.3 Financieel	15
4.4 Focus	15
4.5 Dynamisch plan	16
4.6 Scheidingsprikkel	17
5. Beoogde strategische doelen	18
5.1 Afvalbeheersbeleid	18
5.2 Kosten	18
5.3 Balans in de afvaldriehoek	18
5.4 CO2-reductie	19
6. Beschrijving veranderingstraject	20
6.1 Toekomstig systeem	20
6.2 Stap 1	21
6.3 Stap 2	24
6.4 Kosten en opbrengsten op hoofdlijnen	27
7. Consequenties voor de burgers	29
7.1 Stap 1	29
7.2 Stap 2	30
8. Ontwikkgedrag	31
8.1 Stap 1 + 2	31
9. Flankerend beleid	32
9.1 Beleid	32
9.2 Handhaving	32
10. Afvalstoffenheffing en tarieven	33
10.1 Sturingsmiddel	33
10.2 Belang uniform regionaal tarievenbeleid	34
10.3 Juridische aspecten	35
10.4 Juridisch kader	36
Bijlage	
A. Consequentie beleidsmaatregel per deelstroom	37
B. Communicatie	42

1. **INLEIDING**

Voor u ligt het in gezamenlijk verband tot stand gekomen Afvalbeheersplan. Een gezamenlijk beleid dat voort borduurt op het huidige inzamelsysteem welk het fundament vormt voor dit plan en geeft inzage in de doorontwikkeling van het huidige afvalinzamelsysteem; het volume/frequentiesysteem.

Het plan is in opdracht van de Rd4-gemeenten, onder regie van Rd4, opgesteld. Door intensief en gestructureerd de direct betrokkenen van de deelnemende gemeenten (ambtelijk en bestuurlijk) te bevragen is het mogelijk geweest om een gezamenlijk, helder en eenduidig beleid te formuleren voor de gehele te bedienen regio. Dit is belangrijk, omdat voor een kansrijke invoering van een dergelijk plan er vooraf overeenstemming moet zijn over de te hanteren strategische uitgangspunten respectievelijk de beleidsmatige, financiële, fiscale en milieutechnische doelen in combinatie met een aantal randvoorwaarden.

Zij die aan dit Afvalbeheersplan hebben gewerkt zijn ervan overtuigd dat hier in dit plan aan voldaan is, waardoor na vaststelling door de gemeenteraden een kansrijke implementatie absoluut tot de mogelijkheden behoort en dat is winst voor iedereen.

1.1 Leeswijzer

Het Afvalbeheersplan is opgebouwd uit een aantal hoofdstukken welke vervolgens weer onderverdeeld zijn in subhoofdstukken.

Hoofdstuk 2 omvat de toelichting op relevante ontwikkelingen in het algemeen. Hoofdstuk 3 spits zich toe op relevante ontwikkelingen in het Rd4-gebied en worden de resultaten van de invoering van het volume/frequentiesysteem kort toegelicht.

Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de visie en strategische aspecten die ten grondslag liggen aan het plan.

Hoofdstuk 5 benoemt vervolgens de strategische doelen.

Hoofdstuk 6 beschrijft het veranderingstraject voorzien van een toelichting.

Hoofdstuk 7 besteed aandacht aan de consequenties voor de burger bij invoering van nieuw beleid.

Hoofdstuk 8 heeft betrekking op de neveneffecten van nieuw beleid zoals ontwijkgedrag.

Hoofdstuk 9 besteed aandacht aan flankerend beleid om de neveneffecten van nieuw beleid te beteugelen.

Hoofdstuk 10 besteed ten slotte aandacht aan het tarievenbeleid.

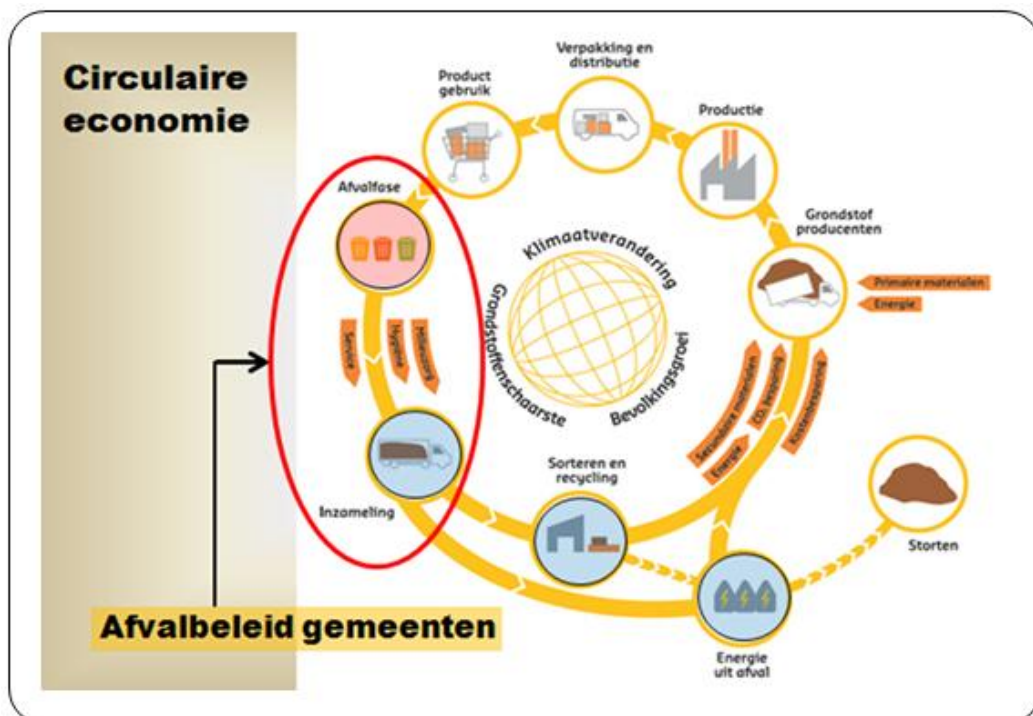
Bijlage A is ter ondersteuning bijgevoegd om inzicht te verschaffen in de effecten van nieuw beleid op de diverse deelstromen en op het afvalinzamelsysteem.

Bijlage B geeft het communicatieplan weer.

2. RELEVANTE ONTWIKKELINGEN ALGEMEEN

2.1 Lineaire versus circulaire economie

De traditionele lineaire economie is gebaseerd op ogenschijnlijk onbeperkt beschikbare grond- en hulpstoffen, de vervaardiging van producten en het verbruik door afnemers. Dit model, waarvan de eindfase van een product niet 'hergebruik' maar 'vernietiging' is, loopt tegen haar grenzen aan. Van 'maagdelijke' grondstoffen, die nog niet eerder gebruikt zijn, is maar een beperkte voorraad en ook schone lucht en water worden schaarser. Om onaangename verrassingen te voorkomen, is het beter om te kiezen voor het groeipad van de circulaire economie. In de circulaire economie staan productie, innovatie én hergebruik centraal met als doel het hergebruik van producten en grondstoffen zoveel mogelijk te vergroten en waarde vernietiging zoveel mogelijk te verkleinen.

Bij circulaire economie gaat het allang niet meer alleen om het milieu alleen. Grondstof schaarste en het hieraan gerelateerde strategische belang voert op dit moment de boventoon. Ook biedt het hergebruik van grondstoffen uit afval kansen op het gebied van werkgelegenheid en innovatie. Hier mee komt recycling en afvalscheiding steeds hoger op de overheidsagenda's. Gemeenten hebben een positie aan het eind van de gebruiksketen waarmee zij een belangrijke rol kunnen vervullen bij de ombuiging van 'afval' naar 'grondstoffen'. Daarmee leveren zij een wezenlijke bijdrage aan hergebruik en de vermindering van CO2 uitstoot.

Een nieuwe beleidsterm uit de afvalbranche is het “omgekeerd” of “gespiegeld” inzamelen van huishoudelijk afval. Bij dit dienstverleningsconcept ligt de focus op het inzamelen van herbruikbare grondstoffen. Dit uit zich in een hoogwaardige dienstverlening bij aanbod van waardevolle grondstoffen, en laagwaardige dienstverlening op restafval. Restafval wordt bijzaak.

Bij het tot stand komen van het Afvalbeheersplan zijn deze belangrijke ontwikkelingen door alle betrokken partijen erkend en is vanaf de start van het project de voorkeur uitgesproken om te kiezen voor een duurzame oplossing.

2.2 Europese ontwikkelingen

Op Europees vlak is een ontwikkeling ingezet, waarbij in toenemende mate wettelijke druk wordt uitgeoefend op producenten om ook de kosten te dragen van de inzameling en verwerking van de door consumenten afgedankte producten (end of life cycle). In navolging van onder andere autowrakken, batterijen, wit- en bruingoed, autobanden en verpakkingen zullen naar verwachting meer producten gaan volgen. Bij de opzet van het nieuwe Afvalbeheersplan wordt met deze ontwikkeling rekening gehouden.

2.3 Landelijke ontwikkelingen

Kan 2/3 van het huishoudelijk afval worden gerecycled?

De staatssecretaris van Milieu heeft in augustus 2011 in zijn Afvalbrief de ambitie neergelegd om in 2015 van de totale hoeveelheid afval die vrijkomt uit huishoudens 65% te recyclen. Dat is veel en dat is snel, want het landelijk percentage recycling ligt nu rond de 50% (Rd4-gemeenten 54%). Zowel gemeenten als producenten moeten effectief kunnen worden aangesproken op het al dan niet behalen van de doelstellingen.

Home Nieuws Agenda Info Links Boekshop

Slimmer grondstoffengebruik levert miljarden euro's, schonere lucht en banen op

Hoe minder afval, hoe meer Nederland verdient. Slimmer en zorgvuldiger omgaan met grondstoffen kan Nederland jaarlijks zo'n 7 miljard euro opleveren. Ook daalt door efficiënt grondstoffengebruik de uitstoot van kooldioxide (CO2) met 17.000 Kton per jaar. Dat is bijna twee keer de uitstoot die nu vermeden wordt door het opwekken van duurzame energie. Slim gebruik van grondstoffen is goed voor de werkgelegenheid: er ontstaan extra banen in de maak- en repareerindustrie, in de recycling- en dienstensector.

Bron en links

Rijksoverheid, 20 juni 2013

Links:
Download het onderzoeksrapport (pdf)

Rijksoverheid

Om gemeenten effectief te prikkelen om de doelen daadwerkelijk te realiseren wordt overwogen om op enig moment hiervoor een bonus/ malussysteem uit te werken en te implementeren.

2.4 Producentenverantwoordelijkheid

Afgelopen jaren is landelijk het proces ingezet dat de kosten voor de inzameling en verwerken van afvalstromen niet alleen maar wordt bekostigd uit de inkomsten van de afvalstoffenheffing. Duurzaam beleid vergt duurzame financiële kaders. Recycling levert weliswaar waardevolle materiaalstromen en een duurzame economische ontwikkeling op, maar het kost ook (soms tijdelijk) geld. Met name voor verpakkingen en elektrische apparaten heeft de invoering van producentenverantwoordelijkheid geleid tot een stevige impuls voor recycling. Ook bij materialen als matrassen, textiel, etc. is de afweging aan de orde om de stap naar opschaling van de recycling te maken via producentenverantwoordelijkheid. De keuze om producentenverantwoordelijkheid in te voeren voor de financiering van recycling is en blijft echter altijd een politieke keuze, waarbij de belangen van de verschillende partijen en het belang van een renderende materiaalketen moeten worden meegewogen in het algemeen belang.

In het nieuwe verpakkingenakkoord (2014) is opgenomen dat de gemeenten vanaf 1 januari 2015 de sortering van kunststofverpakkingsafval zelf moeten gaan verzorgen/aanbesteden. Dit betekent dat gemeenten zelf de op- en overslag en sortering van het ingezamelde kunststofverpakkingsafval moeten organiseren, maar ook de samenstelling van het verpakkingsafval zelf kunnen bepalen. Voor de Rd4-gemeenten biedt dit de mogelijkheid om naast kunststofverpakkingsafval ook blik en drankverpakkingen (tetrapakken) gelijktijdig in te zamelen.

3. **RELEVANTE ONTWIKELINGEN Rd4-GEMEENTEN**

3.1 Motivatie

Het stimuleren van afval scheidingsgedrag is een “lange termijn” aanpak waarbij het steeds meer zal inburgeren dat afval als grondstof wordt gezien. Beleidsafstemming en continue communicatie zijn hierbij essentieel maar ook is het belangrijk dat de burger de verschillende afvalsoorten gemakkelijk kwijt kan. In de Rd4-gemeenten is hiervoor in de afgelopen jaren een dicht netwerk van ondergrondse containers en laagdrempelige milieuparken gerealiseerd.

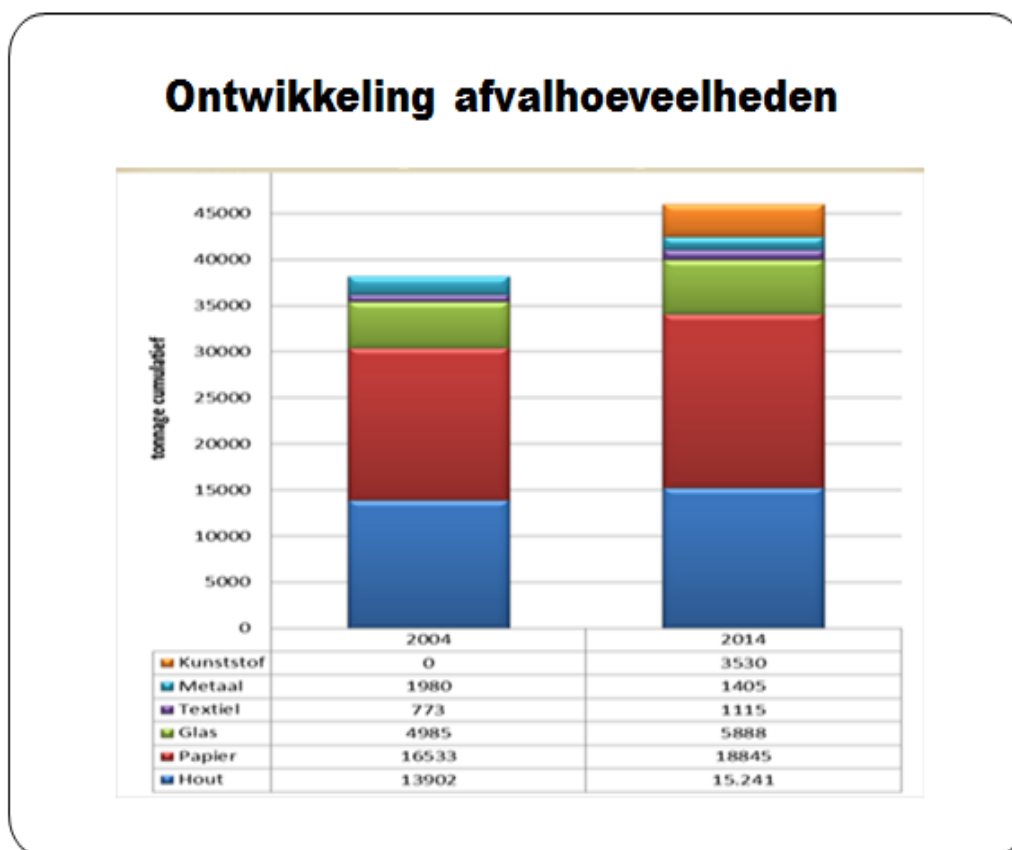
Actueel was en is het inzamelen van verpakkingsafval. Plastics nemen in dit verband een bijzondere plaats in doordat deze van olie gemaakt worden, waarvan de reserves de laatste tijd zichtbaar dalen.

De problematiek rond mogelijke veranderingen in het klimaat en het opraken van delfstoffen wordt steeds concreter en dit wordt door veel burgers ook zo beleefd. Mensen willen graag een individuele bijdrage leveren om het tij zoveel mogelijk te keren.

Dit zou het enthousiasme om afval te scheiden bij burgers onder andere kunnen verklaren (kunststofverpakkingsafval, BEST-tas). Niet alleen in de Rd4-gemeenten maar ook in andere dorpen en steden van Nederland.

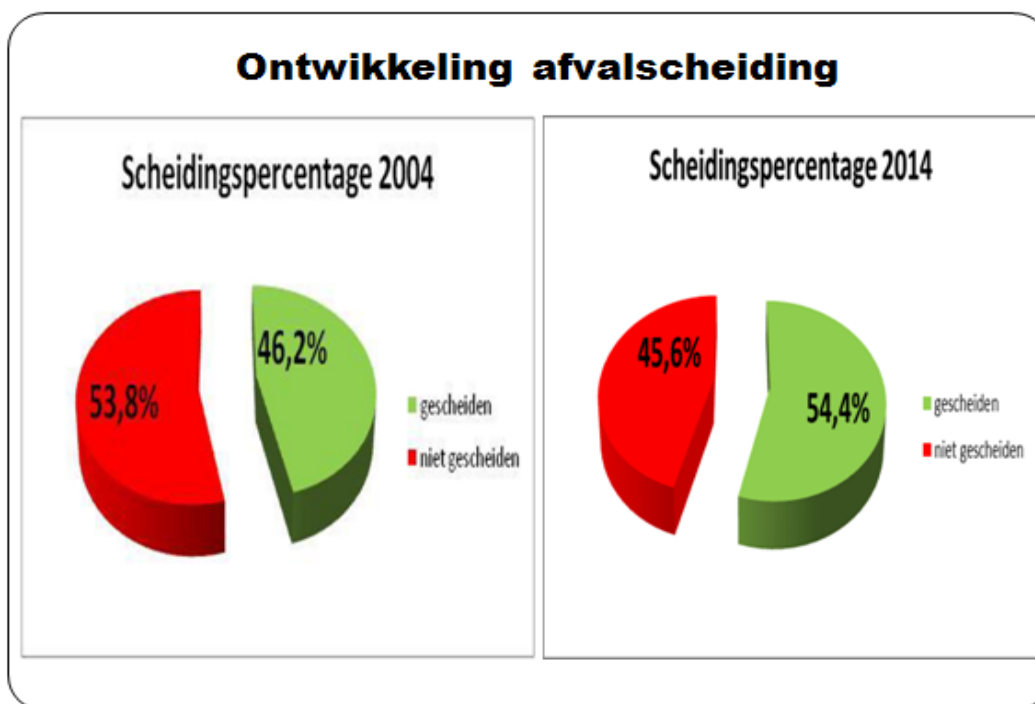
3.2 Wat is er reeds gerealiseerd?

Momenteel brengt een kwart van de Nederlandse gemeenten (140 gemeenten met 1,3 miljoen huishoudens) een afvalstoffenheffing in rekening die afhankelijk is van het afvalaanbod van een huishouden. Deze vorm van tariefdifferentiatie is met name ingevoerd om burgers financieel te prikkelen afval te voorkomen, meer afval te scheiden en te komen tot een eerlijkere verdeling van de lasten. Gemeenten met dit systeem zamelen bijvoorbeeld duidelijk meer plastic in voor recycling.

Bron: Begroting 2014 GR Rd4, geconsolideerd.

Samen met de gemeenten heeft Rd4 gedurende het afgelopen decennium gewerkt aan het succesvol invoeren van het volume/ frequentiesysteem. De invoering heeft gezorgd voor een forse afname van de hoeveelheid restafval (gemiddelde afname: 25%) en een daling van de kosten per aansluiting met meer dan € 50,- (van meer dan € 200,- per aansluiting naar minder dan € 150,- per aansluiting). Verder droeg het, samen met de keuze voor gescheiden inzameling van kunststof, bij aan een hoger afvalscheidingspercentage, lagere verwerkingskosten en het behalen van de milieudoelstelling zoals vermeldt in LAPII (huidig scheidingpercentage bedraagt 54%).

Bron: Begroting 2014 GR Rd4, geconsolideerd.

Ook is er in de afgelopen periode veel energie gestoken in het verder professionaliseren van de organisatie. Op gestructureerde wijze zijn diverse verbeteringen doorgevoerd.

Dit heeft o.a. geleid tot het grotendeels mechaniseren van de inzameling, verbeterde inzamelroutes, vergaande automatisering en een verbeterde onderhandelingspositie bij afnemers.

Tevens is er in de voorbije periode aandacht geweest voor het verder harmoniseren van beleid, om hiermee eenduidigheid in de regio voor afvalbeheer te bewerkstelligen.

De professionalisering heeft tevens geresulteerd in een ISO 9001 en VCA 1-ster certificering. De Rd4-organisatie is hiermee voorbereid op toekomstige ontwikkelingen, veilig werken en de monitoring van gegevens zijn hiermee goed geborgd.

3.3 Wat kan beter?

Om inzicht te krijgen in de samenstelling van het restafval zijn de afgelopen jaren diverse sorteeroproeven uitgevoerd. Deze informatie is van essentieel belang om toekomstig beleid te ontwikkelen en te voorspellen wat de mogelijke effecten hiervan zijn.

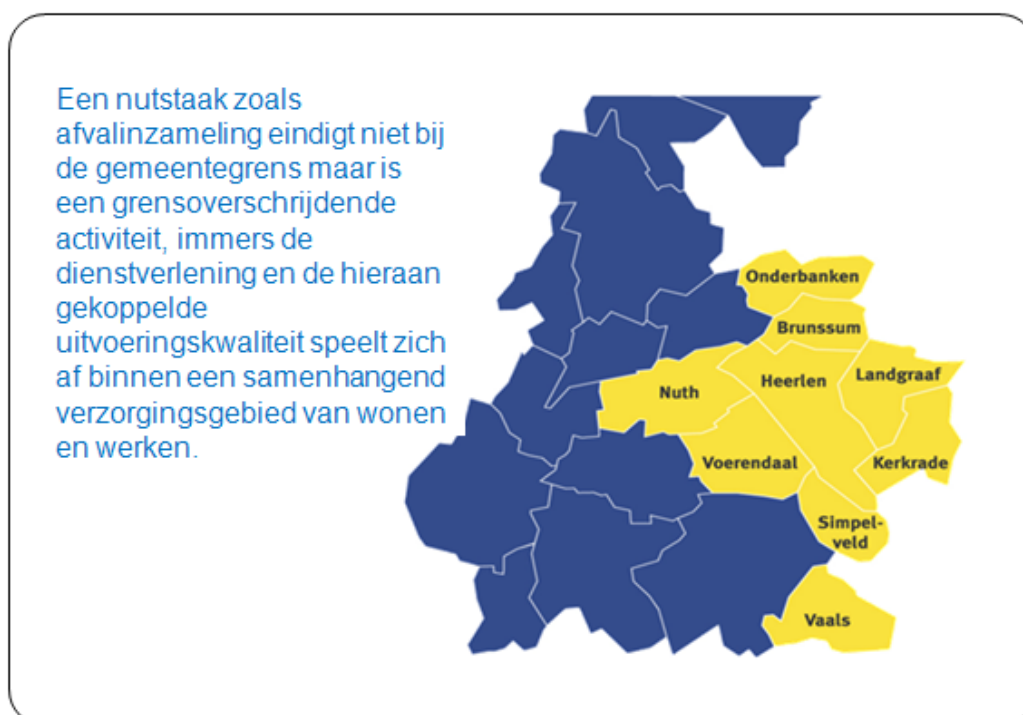

Uit de resultaten van de sorteeroproef kan geconcludeerd worden dat er nog veel winst te behalen valt. Voornamelijk het hoge percentage GFT-afval dat via het restafval wordt afgevoerd valt hierbij op. Het Afvalbeheersplan biedt de mogelijkheid om deze winst te verzilveren, dit niet alleen vanuit financieel oogpunt, maar ook vanuit milieu- en strategisch oogpunt.

4. VISIE / STRATEGIE

4.1 Uniform beleid

De gedachte om het beleid volledig los te zien van ontwikkelingen binnen of buiten de eigen regio is onverstandig en niet wenselijk. Waar het om gaat is dat vanuit een duidelijke visie ambitieuze maar realistische gezamenlijke einddoelen worden afgesproken en vastgesteld. Door de gekozen gezamenlijke aanpak, waarbij naast de negen deelnemende gemeenten ook Rd4 direct betrokken is geweest bij het beleidsproces, wordt blijk gegeven van realiteitszin en zijn de verantwoordelijkheden en bevoegdheden bij zowel de planvorming alsook straks bij de implementatie helder voor alle betrokkenen.

Het uniformeren van het afvalstoffenbeleid voor de negen deelnemende gemeenten vraagt om een zorgvuldige aanpak. Kiezen voor uniformiteit is kiezen voor samenwerking waarbij intensief overleg met alle betrokkenen een vereiste is. Ook uitvoering geven aan de in het Afvalbeheersplan genoemde activiteiten is alleen mogelijk bij een intensieve samenwerking van alle betrokkenen.

Hiermee wordt inhoud gegeven aan de wens “wat momenteel goed werkt zoveel mogelijk te behouden en wat beter kan te verbeteren”.

De gezamenlijke aanpak biedt de mogelijkheid tot bundeling van activiteiten op vele terreinen. Hierbij kan gedacht worden aan diverse zaken zoals een heldere, eenduidige communicatie en handhaving richting burgers over afval gerelateerde zaken, een kostenefficiënte bedrijfsvoering als gevolg van bedrijfsmatige schaalvoordelen (inkoop, afzet afvalstromen, etc.) en uniforme en hierdoor beter te toetsen acceptatie- en gedragsregels bij het aanbieden van afval.

Andere voordelen zijn een betere coördinatie van gemeentelijke plannen en ideeën, een gestandaardiseerde dienstverlening en hieraan gekoppelde uitvoeringskwaliteit en uiteindelijk ook geharmoniseerde tarieven. Dit is winst voor iedereen, met de burgers op de eerste rij. Kortom, de spreuk “het geheel is meer dan de som der delen” gaat zeker op voor de samenwerking op het gebied van afvalverwijdering.

Binnen het huidige regionale voorzieningenniveau bestaan slechts minimale (beleids)verschillen tussen de Rd4-gemeenten. Ook bij het Afvalbeheersplan is de insteek om deze uniformiteit te behouden en zich te beperken tot beleidsnuances per gemeenten binnen in dit plan beschreven kaders.

4.2 De transitie van afval naar grondstof

De komende decennia worden grondstoffen schaars en wordt vergaande afvalpreventie vanzelfsprekend. Door anders en creatiever om te gaan met afval liggen er kansen voor een forse vermindering van restafval en hieraan gerelateerde bijdrage in het voorkomen van klimaatverandering en uitputting van natuurlijke hulpbronnen.

Het te bereiken (milieu- en financieel) resultaat is afhankelijk van een breed gedragen en heldere strategie.

4.3 Financieel

Door overcapaciteit bij de verbrandingsovens zijn de verbrandingstarieven voor restafval de afgelopen jaren sterk gedaald waardoor de te behalen financiële voordelen van verduurzaming van het inzamelsysteem onder druk zijn komen te staan. Naar de toekomst is de verwachting dat door grondstof schaarste de vergoedingen voor de gescheiden ingezamelde afvalstromen zullen stijgen, waardoor de financiële voordelen op de langere termijn zullen toenemen.

Maar ook in de huidige situatie is het in veel gevallen rendabel om meer componenten nuttig te hergebruiken. Ook nu geldt: hoe beter de gemeente er in slaagt de hoeveelheid restafval terug te brengen, in combinatie met een toename van de hoeveelheid gescheiden herbruikbare grondstoffen, des te lager zijn de kosten voor het afvalbeheer.

Kostenbeheersing

Afvalinzameling kost veel geld. Geld dat opgebracht moet worden door de burgers. Kostenbeheersing bij de inzameling van het afval is dan ook een belangrijke doelstelling. Deze kosten lijken soms niet beïnvloedbaar, maar zijn dit zeer zeker wel. Belangrijk doel bij de verdere doorontwikkeling van ons inzamelsysteem is om meer sturing te kunnen geven aan de kostenstructuur en het afvalaanbod.

4.4 Focus

Vanwege de door de staatssecretaris gestelde doelen, waarbij de vermelde scheidingspercentages zijn gebaseerd op tonnen afval, ligt de grootste uitdaging bij de zwaardere stromen. Hiermee worden o.a. GFT, papier, en grof huishoudelijk afval (GHA) bedoeld. Ook ligt er een uitdaging bij de volumes van het kunststofverpakkingsafval.

Daarnaast moet er ook focus zijn op stromen:

- met groeipotentieel;
- met een grote milieu-impact;
- met strategisch belangrijke schaarse materialen, zoals elektronica, drankenkartons en textiel.

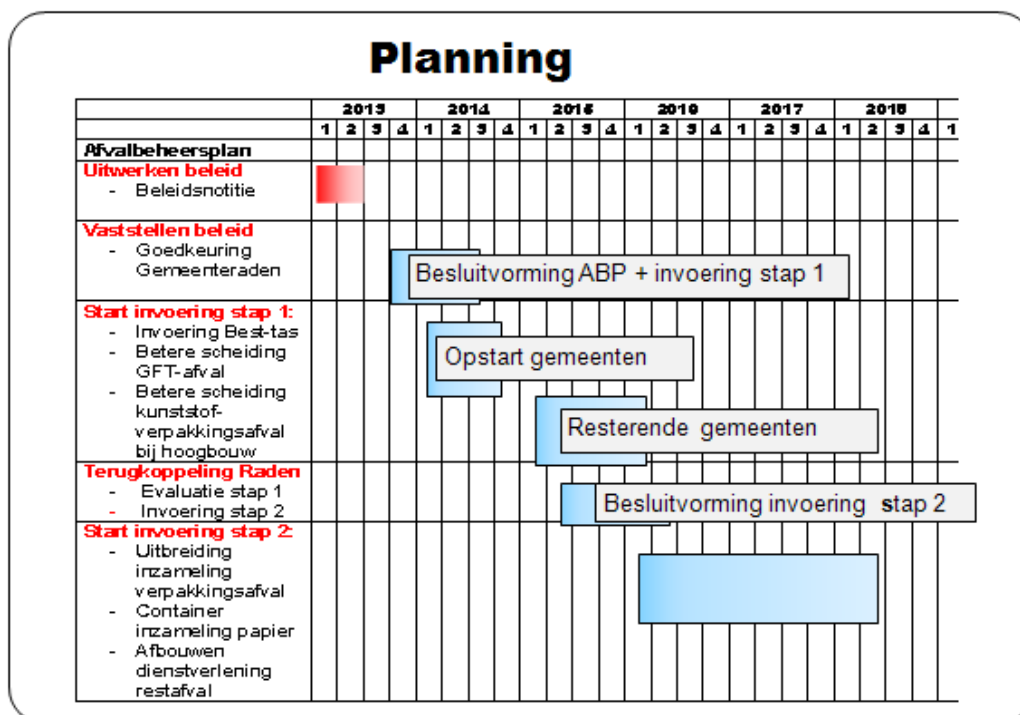
Als laatste, maar niet onbelangrijk voor Rd4, ligt de focus bij stromen die geschikt zijn om via de kringloopwinkels te verkopen.

4.5 Dynamisch plan

Gezien de complexiteit van een trendbreuk is niet gekozen voor een statisch einddocument, maar voor het schrijven van een dynamisch plan waarbij het creëren van draagvlak een belangrijke speerpunt is.

In het dynamisch plan ligt de focus niet alleen op de eindsituatie maar gaat de aandacht ook uit naar de wijze waarop de eindsituatie bereikt wordt. Van belang hierbij is het inbouwen van evaluatiemomenten waarbij stapsgewijs toegewerkt wordt naar het bereiken van een optimaal eindresultaat.

Stapsgewijze invoering biedt de mogelijkheid tot stapsgewijze besluitvorming, dit door iedere stap afzonderlijk aan de Raad aan te bieden ter goedkeuring. Hiermee ontstaat een plan waarbij de resultaten uit stap 1 medebepalend zijn voor het uitwerken en vaststellen van de definitieve beleidskeuzes voor stap 2.

4.6 Scheidingsprikkel

Het huidige volume/frequentiesysteem is door de toepassing van ledigings-tarieven een financieel instrument om de burger te stimuleren zijn afvalstromen gescheiden aan te leveren.

Verder wijzen landelijke resultaten uit dat het selectief verhogen van de service bij specifieke afvalstromen in combinatie met de juiste financiële prikkel zorgt voor nog hogere scheidingsresultaten (diverse pilots bij ROVA gemeenten laten resultaten zien van meer dan 70%).

In het Afvalbeheersplan is gebruik gemaakt van de landelijk beschikbare informatie en ervaringscijfers zoals scheidingsresultaten, inzamelprestaties en ledigingstarieven (zie tabel).

Tarieven in andere gemeenten					
Gemeente		vast tarief	variabele tarieven		
		per aansluiting	Tarief GFT 0,-	Tarief rest 140 ltr	Tarief rest 240 ltr
Bergen op Zoom		€ 227,00	€ 0,-	€ 2,20	€ 3,75
Apeldoorn		€ 155,00	€ 0,-	€ 4,43	€ 7,59
Bergambacht		€ 120,00	€ 0,-	€ 4,17	€ 7,15
Deventer		€ 183,00	€ 0,-	€ 5,80	€ 10,05
Gemert-Bakel		€ 106,00	€ 0,-	€ 6,25	€ 10,45
Dalfsen	Rova gemeenten uniform tarief	€ 90,00	€ 0,-	€ 5,63	€ 9,21
Hatterij		€ 130,00	€ 0,-	€ 5,63	€ 9,21
Olst-Wijhe		€ 85,00	€ 0,-	€ 5,63	€ 9,21
Staphorst		€ 134,00	€ 0,-	€ 5,63	€ 9,21
Steenwijkerland		€ 100,00	€ 0,-	€ 5,63	€ 9,21
Zwartewaterland		€ 133,00	€ 0,-	€ 5,63	€ 9,21

Zo is er specifiek gekeken naar de gemeente Apeldoorn omdat in deze gemeente 2 jaar geleden een vergelijkbare beleidswijziging met succes is doorgevoerd. Hier blijkt het volume/frequentiesysteem in combinatie met een nultarief voor het aanbieden van GFT-afval een positief effect te hebben op de scheidingsresultaten.

Bij het uitwerken van toekomstig beleid is bewust gekozen om de hoogte van de afvalstoffenheffing niet te baseren op het aangeboden gewicht maar op basis van het aangeboden volume in combinatie met de aanbodfrequentie (volume/frequentiesysteem). Dit omdat het wegen van restafval niet past binnen het toekomstbeeld van "omgekeerd" inzamelen waarbij de hoeveelheid restafval steeds verder afneemt en hiermee het wegen van deze fractie op termijn overbodig maakt.

5. BEOOGDE STRATEGISCHE DOELEN

In dit plan worden de volgende strategische doelen nagestreefd.

5.1 Afvalbeheersbeleid

Hierbij is gekeken naar landelijke ontwikkelingen op het gebied van afval-scheiding en naar gemeenten die reeds nieuw beleid hebben ingevoerd. Naar aanleiding hiervan zijn de onderstaande doelstellingen geformuleerd:

- bronscheiding van minimaal 65%
- maximum restafval per inwoner: 120 kg
- reductie CO₂: 33%
- netto verwerkingskosten: richting nul
- een daling van de kosten per aansluiting met € 5,-

In dit Afvalbeheersplan wordt verder ingegaan op de te nemen beleidsmaatregelen om deze doelstellingen te realiseren.

5.2 Kosten

Voorwaarde is dat het verduurzamingstraject niet resulteert in een stijging van de kosten. Voor de financiering van het nieuwe afvalinzamelsysteem geldt dat de extra investeringen niet mogen resulteren in een stijging van de kosten per aansluiting.

Verder is een belangrijk uitgangspunt de huidige voorzieningen en uitstaande inzamelmiddelen te behouden, om zo kapitaalvernietiging te vermijden. Dit betekent in de praktijk dat zoveel mogelijk aangesloten zal worden bij de bestaande inzamelstructuur.

Bij de invoering van het nieuwe inzamelsysteem blijft de aandacht gericht op kostenefficiëntie, nuchterheid in de bedrijfsvoering en een betrouwbare kwalitatieve dienstverlening. E.e.a. vanuit het besef dat met deze uitgangspunten het publieke belang het beste is gewaarborgd, ook in de toekomst. Ook met aanpassingen van het huidige inzamelsysteem moet het mogelijk blijven om op basis van concrete relevante gegevens sturing te geven aan deze kosten.

5.3 Balans in de afvaldriehoek

De doelstelling is om naast de kosten ook twee aspecten bij de dienstverlening te gaan meten, namelijk het milieuaspect (reductie restafval) en het voorzieningenniveau.

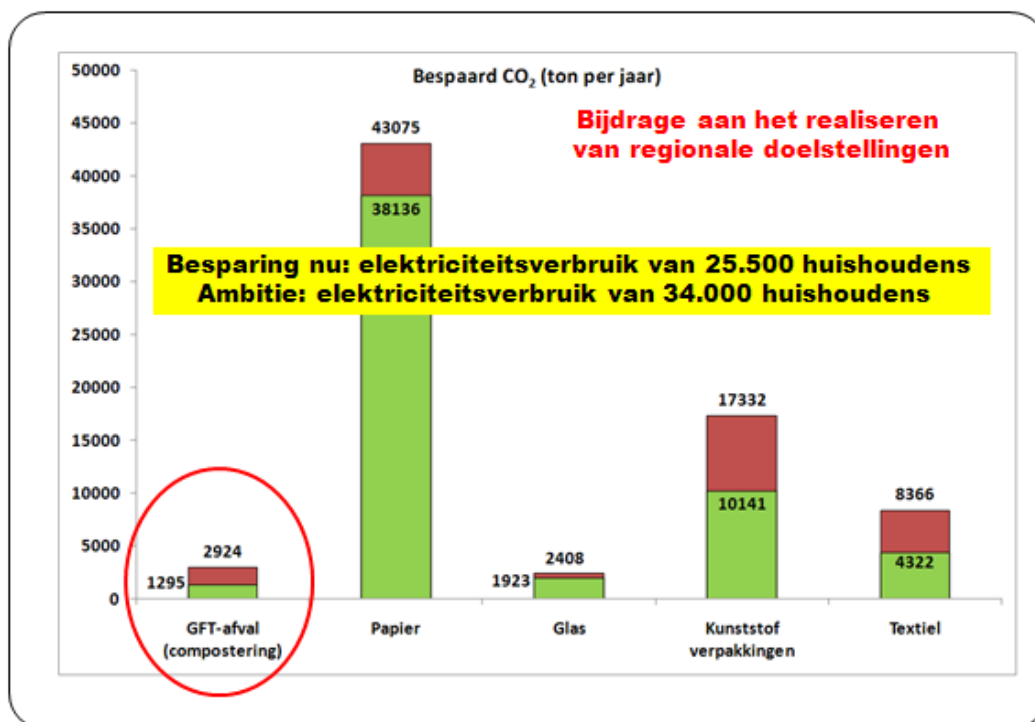
Het moge duidelijk zijn dat er causale verbanden zijn tussen de ter beschikking gestelde budgetten, de servicegraad naar de burgers en de effecten op het milieu. Door deze binnen de afvalwereld bekende afvaldriehoek consequent(er) te gaan monitoren, is het mogelijk om de gemeenten en de reinigingsorganisatie Rd4 te beoordelen op kosten-, service- en milieueffecten.

5.4 CO₂-reductie

Nederland heeft zich conform het Kyoto-protocol gecommitteerd aan de doelstellingen in 2020. Dit betekent een vermindering van de CO₂-uitstoot van 20%.

Door grondstoffen gescheiden van het restafval in te zamelen worden deze gerecycled in plaats van verbrand. Hierdoor wordt de CO₂-uitstoot gereduceerd.

In onderstaande afbeelding zijn de behaalde resultaten tot nu toe (groen) en het nog aanwezige potentieel (rood) weergegeven. Het effect van preventie (minder afval, minder CO₂-uitstoot) is in dit overzicht niet meegenomen.

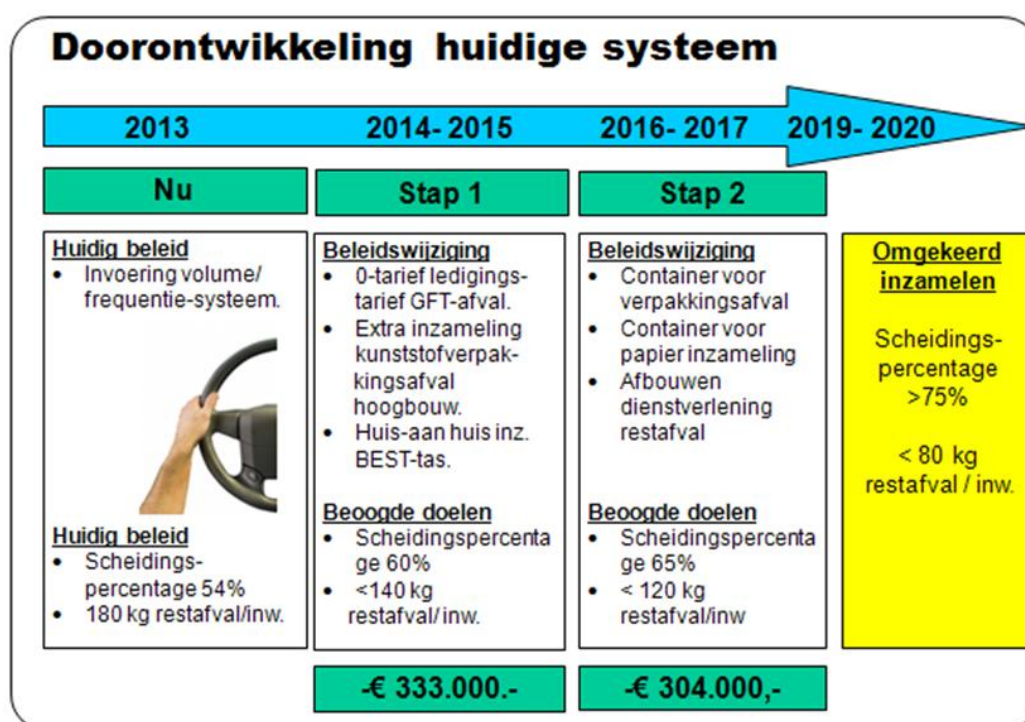
6. BESCHRIJVING VERANDERINGSTRAJECT

6.1 Toekomstig systeem

De focus van het nieuwe afvalinzamelsysteem ligt bij het verder intensiveren en optimaliseren van de dienstverlening bij het inzamelen van grondstoffen, en bij het stapsgewijs afbouwen van de dienstverlening voor het inzamelen van het restafval.

In het onderliggende Afvalbeheersplan wordt het veranderingstraject weergegeven in een ontwikkelingstraject. Gekozen is voor een realistisch en beheersbaar traject met afgebakende doelen.

Hieronder zijn de te doorlopen stappen schematisch weergegeven. Uitgaande van het huidige volume/frequentiesysteem via stap 1 en stap 2 naar een inzamelsysteem waar de focus ligt op het inzamelen van grondstoffen en waarbij de dienstverlening op restafval in stap 2 geleidelijk wordt afgebouwd.

De in bovenstaande figuur beoogde doelen worden in dit Afvalbeheersplan verder toegelicht bij het omschrijven van de betreffende stappen 1 en 2.

6.2 Stap 1

Met de invoering van stap 1 wordt de aanzet gedaan om de dienstverlening op inzameling van grondstoffen te verhogen. Zo worden tijdens deze stap Boeken, Elektrische apparaten, Speelgoed en Textiel aan huis opgehaald (BEST-tas).

Een ander speerpunt is het reduceren van de hoeveelheid GFT-afval in het restafval. Door het GFT-afval in te zamelen tegen een 0-tarief wordt de burger gestimuleerd om GFT-afval gescheiden aan te bieden. Bijkomend voordeel voor de burger is dat hij zich gedurende de zomermaanden niet “financieel geprikkeld” voelt om het GFT-afval langer dan 14 dagen op te slaan met als doel een volle container aan te bieden. Nadeel hiervan is dat door de hogere aanbiedfrequentie de logistieke kosten zullen stijgen. Een andere kanttekening is dat het 0-tarief voor GFT-afval alleen van toepassing is op aansluitingen die gebruik maken van een GFT-container als inzamelmiddel. Aansluitingen die gebruikmaken van (ondergrondse) verzamelcontainers hebben niet de mogelijkheid om GFT-afval gescheiden aan te bieden. Het gescheiden inzamelen van GFT-afval bij deze adressen is uit doelmatigheidsoogpunt (kosten versus opbrengst) niet wenselijk.

Wel omhelst “stap 1” voor deze adressen acties om het gescheiden inzamelen van kunststofverpakkingsafval te stimuleren.

6.2.1 0-tarief GFT-afval bij minicontainer adressen (MC-adressen)

De invoering van stap 1 zal consequenties hebben voor de wijze van aanslagoplegging bij MC-adressen. Het tegen 0-tarief inzamelen van GFT-afval bij deze adressen betekent een aanpassing van de heffingssystematiek, dit om het gemis aan inkomsten voor het ledigen van de GFT-containers te compenseren. Deze inkomsten zullen via een andere verrekening van de afvalstoffenheffingen geïnd moeten worden, hetzij via het verhogen van het ledigingstarief voor het aanbieden van de restafval in minicontainers hetzij via het verhogen van het vaste deel van de heffing of door afstemming van beide tarieven (zie paragraaf 6.3.5 ‘Financiële prikkel’).

6.2.2 0-tarief GFT-afval bij verzamelcontainer adressen (VC-adressen)

Het huidige inzamelsysteem voorziet niet in het gescheiden aanbieden van GFT-afval bij VC-adressen. Ervaringen uit het verleden met gescheiden GFT-inzameling bij deze adressen hebben uitgewezen dat zowel de hoeveelheid als de bereidheid van de burger om GFT-afval gescheiden aan te bieden beperkt zijn. Tevens was de kwaliteit van het GFT-afval, door het gezamenlijk gebruik van de voorzieningen, zeer slecht.

Om deze redenen worden geen inzamelsystemen voor het inzamelen van GFT-afval bij VC-adressen geplaatst. Het 0-tarief heeft hierdoor geen consequenties op het aanbodgedrag van burgers woonachtig op deze adressen en dus ook niet op de hoogte of wijze van de aanslagoplegging.

6.2.3 Inzameling BEST-tas

Door het invoeren van de BEST-tas wordt de dienstverlening voor het gescheiden inzamelen van kleine elektrische apparaten en de inzameling van kringloop producten vergroot. Naast milieuwinst levert de invoering van de BEST-tas ook werkgelegenheid (inzamel- en sorteerwerk) op voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ook worden de verkoopbare producten weer verkocht via de Rd4-kringloopwinkels.

NB: invoering van de BEST-tas is reeds in 2013 gestart.

6.2.4 De beoogde doelen

De hierboven genoemde activiteiten resulteren in een afname van het restafval, een verbetering van de scheidingsresultaten en een verhoging van de dienstverlening.

Het hoofddoel is om het inzamelsysteem te verduurzamen door de hoeveelheid restafval te reduceren en het systeem hiermee geschikt te maken voor de toekomst, waarbij uiteindelijk de focus ligt op het inzamelen van grondstoffen. Om dit te verwezenlijken zal het noodzakelijk zijn om:

- De hoeveelheid GFT-afval in het restafval te reduceren

Op basis van de in 2012 gehouden sorteerproeven kan men concluderen dat er 19.000 ton GFT-afval via het restafval wordt afgevoerd. Op basis van deze informatie is de verwachting dat indien gekozen wordt voor een 0-tarief voor GFT-afval in combinatie met een “prikkelend” ledigingstarief voor restafval de hoeveelheid GFT-afval uiteindelijk met 12.000 ton zal toenemen.

- De hoeveelheid boeken, elektrische apparaten, textiel en speelgoed in het restafval te reduceren

Tijdens de in 2012 uitgevoerde pilot werd met de BEST-tas bij 5.000 aansluitingen gemiddeld 13 kg per aansluiting ingezameld. In dit Afval-beheersplan wordt uitgegaan van 10 kg per aansluiting per jaar, waarbij de aanname is gemaakt dat 60% van de 10 kg (= 6 kg) voorheen werd afgevoerd via het restafval. In totaal resulteert de invoering van de BEST-tas in een afname van het restafval met 750 ton per jaar.

- De hoeveelheid kunststofverpakkingsafval in het restafval bij hoogbouw locaties te reduceren

Het gebrek aan geschikte opslagcapaciteit wordt door bewoners van hoogbouw locaties vaak als argument geopperd om kunststofverpakkingsafval niet te scheiden. Landelijke pilots wijzen uit dat het verhogen van de inzamelfrequentie van 1 naar 2 keer per maand de drempel aanzienlijk verlaagd. Het doel is om per aansluiting 9 kg extra kunststofverpakkingsafval in te zamelen wat resulteert in totaal 250 ton per jaar.

- Te voorkomen dat de kosten van de invoering leiden tot een verhoging van de afvalstoffenheffing

Door het doorvoeren van stap 1 wordt een voordeel op de verwerkings-kosten (min 13.000 ton restafval) gerealiseerd van meer dan € 810.000,-. Daar tegenover staan extra logistieke kosten voor de inzameling van het GFT-afval. De verwachting is dat door het gratis kunnen aanbieden van GFT-afval de aanbiedfrequentie aanzienlijk zal toenemen waardoor de inzaamkosten zullen stijgen. Ook zal de 2 keer per maand inzamelen van kunststofverpakkingsafval bij de hoogbouw resulteren in hogere kosten. In het plan wordt € 477.000,- begroot voor hogere logistieke kosten, het omruilen van containers en het communiceren van nieuw beleid.

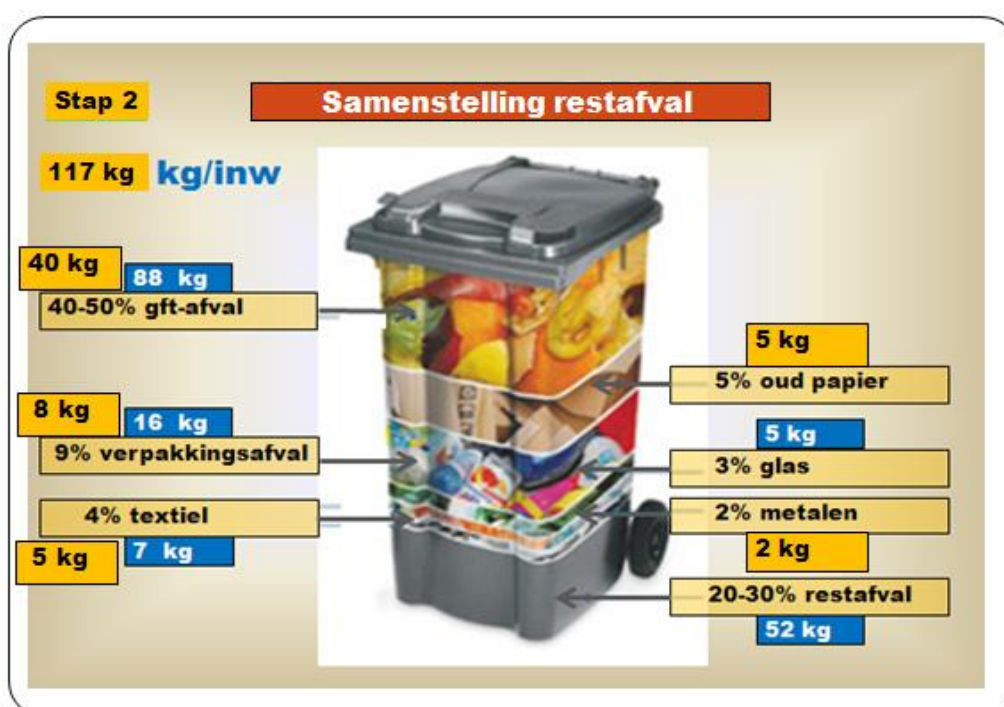
Het resultaat is dat door invoering van nieuw beleid de totale kosten met € 333.000,- zullen afnemen (zie paragraaf 6.4 'Kosten en opbrengsten op hoofdlijnen').

6.3 Stap 2

Met de invoering van stap 2 wordt beoogd de dienstverlening van de inzameling van grondstoffen verder te verhogen.

Naast de invoering van de BEST-tas en het laagdrempelig maken van de GFT-inzameling ligt bij stap 2 de focus op het gescheiden inzamelen van verpakkingsafval (plastic, drankenkarton en blik verpakkingen) en het afbouwen van de dienstverlening voor restafval. Door naast kunststofverpakkingsafval ook "Tetra-verpakkingen" (drankenkartons) en blik in te zamelen zal de hoeveelheid restafval verder afnemen.

Naast het optimaliseren van de inzameling van verpakkingsafval wordt ook de papierinzameling verder gemechaniseerd door het invoeren van containers voor het inzamelen van oud papier. De effecten van het nieuwe beleid zijn hieronder weergegeven.

6.3.1 Inzameling verpakkingsafval

Invoering van stap 2 heeft voornamelijk betrekking op het invoeren van een minicontainer voor verpakkingsafval. De burger kan zich nu gemakkelijk ontdoen van deze "grondstoffen" waarbij de behoefte voor het aanbieden van restafval afneemt. In wijken of wooncomplexen waar het gebruik van een extra minicontainer door plaatsgebrek niet mogelijk is zal een centrale voorziening gerealiseerd worden voor het inzamelen van de restafval fractie.

6.3.2 Aantal inzamelmiddelen per aansluiting

In dit Afvalbeheersplan is het uitgangspunt dat 5 afvalstromen gescheiden aan huis worden ingezameld. Het betreft de afvalstromen: restafval, GFT-afval, verpakkingsafval, papier en BEST-tas goederen, waarbij voor iedere afvalstroom een afzonderlijk inzamelmiddel ter beschikking zal worden gesteld.

Het ter beschikking stellen van inzamelmiddelen zal gefaseerd gebeuren, waarbij het aantal verschillende containers per aansluiting maximaal 3 stuks zullen zijn (bijv. een container voor restafval, GFT en een container voor verpakkingsafval).

6.3.3 Inzameling restafval

Het gescheiden inzamelen van het verpakkingsafval resulteert in een aanzienlijke vermindering van de hoeveelheid restafval waardoor de huidige dienstverlening (2 keer per maand) niet meer passend is bij de nieuw ontstane situatie. In het Afvalbeheersplan wordt de dienstverlening op restafval daarom afgebouwd naar een inzamelfrequentie van 1 keer per maand.

6.3.4 Optimalisering inzameling van oud papier indien gekozen wordt voor het inzamelen van restafval met behulp van gekenmerkte huisvuilzakken of door gebruik te maken van centrale brenqvoorzieningen

Door de forse afname van het restafval kan de inzameling van oud papier plaatsvinden in de container van het restafval. Hiermee wordt de inzameling van oud papier geoptimaliseerd en wordt het voor de burger makkelijker gemaakt om oud papier gescheiden aan te bieden.

Door toepassing van de gekenmerkte huisvuilzak of centrale brengvoorziening bestaat nog steeds de mogelijkheid voor de burger, indien hij zorgvuldig om gaat met zijn afval, invloed uit te oefenen op de uiteindelijke hoogte van de afvalstoffenheffing. Hiermee behoudt de burger naast gemak ook nog steeds de financiële prikkel om zijn restafval aanbod te verminderen door beter te scheiden.

6.3.5 Financiële prikkel

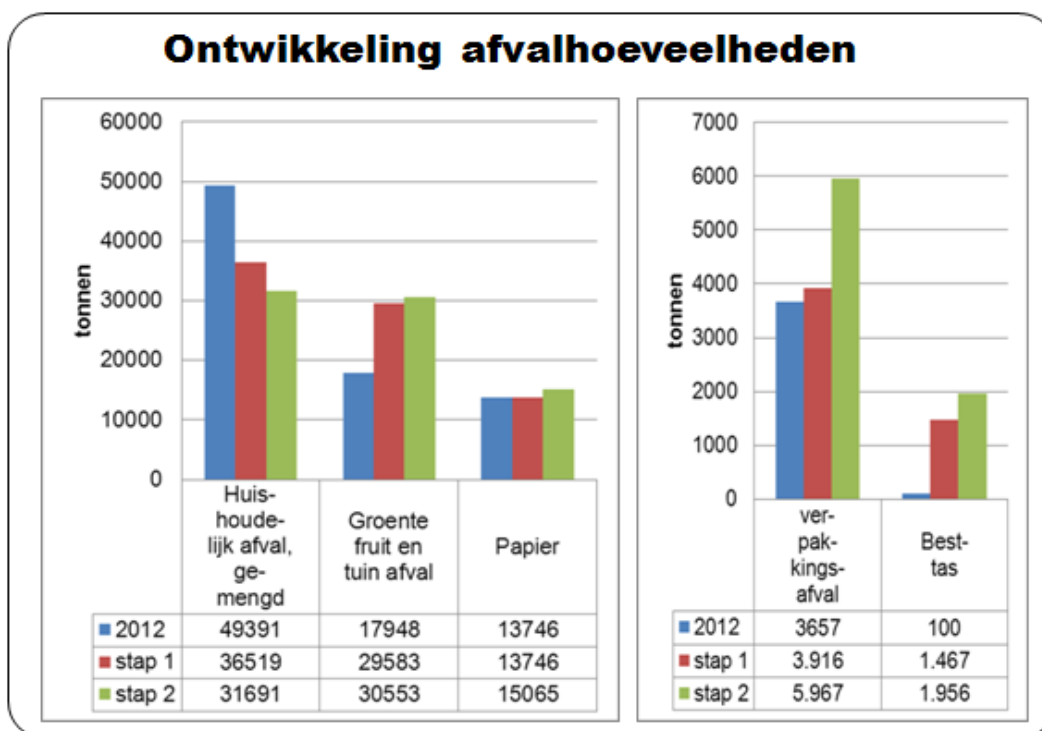
Bij het volume/frequentiesysteem wordt de mate van de financiële prikkel bepaald door de hoogte van het ledigingstarief, hoe hoger het tarief hoe hoger de financiële prikkel. In dit Afvalbeheersplan wordt uitgegaan van een verhoging van het ledigingstarief voor restafval dit om:

- de goed scheidende burger te belonen en de slecht scheidende burger te confronteren met kosten;
- de variabele kosten van de afvalstoffenheffing (het deel van de kosten waar de burger invloed op kan uitoefenen) in stand te houden.

Verder is het uitgangspunt dat de financiële prikkel ook van toepassing blijft bij het aan huis inzamelen van de afvalstromen grofvuil en houtafval. Om daadwerkelijk een beter scheidingsresultaat te realiseren is het van belang dat de financiële prikkel zowel bij het haalsysteem als bij het brengsysteem wordt toegepast.

6.3.6 De beoogde doelen

- Door de invoering van de stap 2 zal de hoeveelheid restafval verder met 5.000 ton afnemen. Het volume aandeel van verpakkingsafval zal het volume aandeel van restafval hiermee aanzienlijk overstijgen.
- Om de burger te faciliteren zal voor het inzamelen van verpakkingsafval een container beschikbaar worden gesteld. Het nieuwe beleid is er verder op gericht om het aanbieden van restafval te ontmoedigen door de inzamelfrequentie (van 1 keer per 2 weken naar 1 keer per maand) aan te passen.
- Een daarop volgende beleidskeuze zou kunnen zijn het vervangen van de huidige container voor restafval door een gekenmerkte huisvuilzak. De gemiddelde hoeveelheid restafval wordt hiermee verder gereduceerd tot minder dan 2 kg per inwoner per week. De inzameling van restafval wordt hierdoor bijzaak.

- Kosten van de invoering mogen niet leiden tot een verhoging van de afvalstoffenheffing.

Door het doorvoeren van stap 2 wordt nogmaals een voordeel op de verwerkingskosten gerealiseerd van om en nabij de € 950.000,-.

Daartegenover staan extra logistieke kosten voor de inzameling van het verpakingsafval, het uitzetten van containers bij 100.000 aansluitingen en het voeren van een communicatie campagne. De totale jaarlijkse kosten hiervan zijn begroot op € 646.000,-. Ondanks deze kosten resteert er door het invoeren van stap 2 een financieel voordeel van om en nabij de € 304.000,- (zie paragraaf 6.4 'Kosten en opbrengsten op hoofdlijnen').

6.4 Kosten en opbrengsten op hoofdlijnen

Aan de hand van de omschreven beleidswijzigingen in stap 1 en stap 2 heeft Rd4 een realisatieconcept uitgewerkt. Dit concept bevat alle onderdelen die noodzakelijk zijn om stap 1 en stap 2 te realiseren.

Het gaat hier te ver om een gedetailleerde lijst op te sommen van alle investeringen en daaraan verbonden jaarlijkse lasten (kapitaalslasten en operationele lasten), doch zoals in onderstaand overzicht is te zien dat de investeringen een bedrag van € 4.360.000 bedragen, waarbij de jaarlijkse lasten ca. € 1.123.000,- gaan bedragen.

Daartegenover staat een besparing op de verwerkingskosten van € 1.760.000,- (uitgaande van een verwerkingstarief voor restafval van € 64,- per ton). Het resultaat is een geprognosticeerde opbrengst van ca. € 637.000,- per jaar.

	Totaal investeringen	Totaal lasten/jaar	Totale opbrengsten	
	containers	afschrijving	per jaar	
	communicatie	logistiek	lagere verwerkingskosten	Saldo
Stap 1	€ 612.000,00	€ 477.000,00	€ 810.000,00	€ 333.000,00
Stap 2	€ 3.748.000,00	€ 646.000,00	€ 950.000,00	€ 304.000,00
Totaal	€ 4.360.000,00	€ 1.123.000,00	€ 1.760.000,00	€ 637.000,00

7. CONSEQUENTIES VOOR DE BURGER

7.1 Stap 1

Gratis aanbieden GFT-afval

Door invoering van het 0-tarief voor het aanbieden van GFT-afval wordt de drempel om GFT-afval aan te bieden verlaagd, waarmee de dienstverlening voor de burger toeneemt. Het nieuwe beleid biedt de burger de mogelijkheid om tegen 0-tarief iedere 14 dagen de container te laten ledigen. Het bij de burger vaak als frustrerend ervaren, noodgedwongen aanbieden van stinkende halfvolle GFT-container tegenbetaling van het geldende tarief, is niet meer van toepassing.

7.1.1 Inzameling bij hoogbouw met verzamelcontainers

Het 0-tarief voor GFT-afval zal voor de woonaansluitingen die gebruik maken van verzamelcontainers geen consequenties hebben. De gemeente mag op basis van de Wet Milieubeheer variëren in de huisvuilinzameling bij objecten en dat kan rechtsongelijkheid veroorzaken. Zo kan vanuit doelmatigheids-overwegingen ervoor gekozen worden om GFT-afval bij specifieke objecten wel of niet in te zamelen. De kosten van GFT-inzameling bij de hoogbouw in vergelijking met GFT inzameling bij de laagbouw zijn hoog en het milieu-resultaat is laag.

Om de juridische mogelijkheden te toetsen heeft gemeente Apeldoorn aan het bureau Van den Bosch & Partners de opdracht verstrekt om te onderzoeken of, bij de inzameling van gratis GFT, de hoogbouw-bewoners gelijk behandeld dienen te worden en of er argumenten zijn om hiervan af te wijken.

Bij het onderzoek werd geconstateerd dat bij laagbouw circa 4,5 keer zoveel GFT-afval vrijkomt dan bij hoogbouw. Verder blijkt uit deze analyses dat de hoogbouw-bewoners (veel) minder dan de laagbouw-bewoners bereid zijn om het GFT-afval gescheiden aan te leveren. Landelijk onderzoek wijst uit dat bij laagbouw gemiddeld 80% bereid is om het GFT-afval te scheiden, terwijl die bereidheid bij hoogbouw gemiddeld op 24% ligt. Hieruit kan men concluderen dat het hier geen gelijkwaardige situaties betreft waarbij uit juridisch oogpunt geldt dat alleen gelijkwaardige situaties gelijkwaardig behandeld dienen te worden.

Op basis van deze stelling is in het Afvalbeheersplan ervoor gekozen om het 0-tarief voor GFT-afval niet van toepassing te laten zijn bij VC-aansluitingen en de effecten van dit nieuwe beleid dan ook niet door te rekenen in de tarieven van betreffende adressen.

7.1.2 Invoering BEST-tas.

Door het huis aan huis inzamelen van de BEST-tas wordt de burger de mogelijkheid geboden om op een eenvoudige wijze “waardevolle” afvalstromen op een laagdrempelige wijze gescheiden aan te bieden.

Naast milieuvoordelen en werkgelegenheid levert deze activiteit ook een kostenbesparing op omdat deze stromen niet via het restafval worden afgevoerd.

Intensivering kunststofverpakkingsafval bij hoogbouw.

Verder zal door het intensiveren van de inzamelfrequentie van kunststofverpakkingsafval naar één keer per 2 weken bij hoogbouw locaties het voor de burger makkelijker worden om kunststofverpakkingsafval gescheiden te houden en aan te bieden.

Ook worden er voorzieningen bij hoogbouw locaties getroffen, het plaatsen van aanbiedpalen waaraan zakken vastgeklit kunnen worden, waarmee eventuele overlast op inzameldagen grotendeels wordt terug gedrongen.

7.2 Stap 2

Bij stap 2 wordt de burger verder gestimuleerd om “waardevolle” afvalstromen gescheiden aan te bieden en niet via het restafval af te voeren. Dit door de dienstverlening op het inzamelen van deze “waardevolle” afvalstromen te verbreden en de dienstverlening op de inzameling van het restafval te versmallen. Zo kan de burger naast kunststofverpakkingsafval ook “tetra-verpakkingen” en blik gescheiden aanbieden als verpakkingsafval (“de brede verpakkingsfractie”). Om de burger hierin te faciliteren wordt bij woonaansluitingen die beschikken over een rest- en GFT- container een container voor verpakkingsafval ter beschikking gesteld. Bij woonaansluitingen die naast een GFT- en restafval container ook gebruikmaken van een papiercontainer, wordt de verpakkingscontainer nog niet ingevoerd. Deze aansluitingen kunnen het verpakkingsafval blijven afvoeren via de “plastic heroes” zakken (dit betreft voornamelijk woonaansluitingen in de gemeente Heerlen).

Door het inzamelen van de “brede verpakkingsfractie” en het invoeren van de verpakkingscontainer zal de hoeveelheid restafval verder afnemen. De dienstverlening op restafval, het één keer per 14 dagen kunnen aanbieden van de restafval container, kan hierdoor worden afgebouwd naar één keer per maand.

Afhankelijk van het succes kan erop termijn voor gekozen worden om restafval niet meer in containers in te zamelen maar het afval te laten aanleveren bij centraal geplaatste verzamelcontainers of aan huis te laten ophalen in gekenmerkte huisvuilzakken.

Indien het restafval niet meer met containers wordt ingezameld kunnen deze containers ingezet worden voor de inzameling van oud papier of voor verpakkingsafval (gemeente Heerlen).

Hiermee wordt het de burger makkelijker gemaakt om ook oud papier gescheiden aan te bieden en resulteert dit in een verdere professionalisering van de inzameling en het voorkomen van overlast door wegwaaiend papier.

Ook in stap 2 blijft de individuele aanslagoplegging van toepassing.

Hierbij kan de burger door zorgvuldig om te gaan met afval de hoogte van de afvalstoffenheffing beïnvloeden. Zorgvuldig scheiden van afval wordt beloond met een lagere afvalstoffenheffing. Onzorgvuldig omgaan met afval resulteert in een hogere heffing.

Geleidelijke invoering in combinatie met intensieve communicatie moet leiden tot een betere afvalscheiding en een verlaging van de afvalverwijderingskosten, hiermee is zowel de burger als het milieu gediend.

8. ONTWIJKGEDRAG

8.1 Stap 1 + 2

Met ontwijkgedrag wordt bedoeld dat de burger, bij het toepassen van een financiële prikkel, het afval niet (meer) aanbiedt in het reguliere inzamelsysteem. Resultaten van ontwijkgedrag zijn bijvoorbeeld afvaltoerisme, zwerfvuil en het opmengen van restafval met andere stromen. Er is een relatie tussen de mate van het ontwijkgedrag en de hoogte van de financiële prikkel. Naast de financiële prikkel heeft ook het dienstverleningsniveau invloed op het ontwijkgedrag.

In stap 2 verschuift de dienstverlening op de inzameling van restafval naar de inzameling van “waardevolle” afvalstromen. Hiermee neemt de totale dienstverlening op het inzamelen van afvalstromen niet af maar wordt zelfs verbeterd.

De verwachting is dan ook dat ontwijkgedrag zich niet zal uiten in afvaltoerisme of meer zwerfvuil maar zich zal beperken in het “opmengen” van het restafval in de gescheiden aangeboden afvalstromen.

Om dit te voorkomen zal controle, handhaving en communicatie met name in het begin noodzakelijk zijn. Dit kan met behulp van een beproeft technisch hulpmiddel. Hiermee kan steekproefsgewijs, voorafgaande aan het ledigen van de GFT- container, een afvalscan gemaakt kan worden. Foutaanbieders zijn hiermee traceerbaar en kunnen hierop aangesproken worden en na herhaling beboet.

Landelijke ervaringscijfers wijzen uit dat de consequenties van ontwijkgedrag te verwaarlozen zijn.

9. FLANKEREND BELEID

9.1 Beleid

Onder flankerend beleid valt het ondersteunend beleid dat ongewenste effecten van het hoofdbeleid moet voorkomen of te verminderen.

Hierbij kan gedacht worden aan het treffen van maatregelen om “slachtoffers van het hoofdbeleid” te ontzien of de effecten te verzachten.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Incontinentie patiënten en andere patiënten met een ziekte waarbij extra afval geproduceerd wordt. In dit Afvalbeheersplan wordt inhoudelijk geen uitspraak gedaan over deze aspecten maar wordt verwezen naar eigen gemeentelijk beleid op dit gebied.
- Grote gezinnen of gezinnen met kinderen in de luiers periode. Ook hier is het gemeentelijk beleid bepalend. Met betrekking tot de regionale luiersinzameling is er voor gekozen de landelijke ontwikkelingen op dit gebied te volgen. Bij de invoering van stap 1 en stap 2 zal het wel of niet gescheiden inzamelen van luiers opnieuw worden bekeken.
- Particuliere eigenaars van grote tuinen of hiermee vergelijkbare situaties. Ook hier is het gemeentelijk beleid bepalend. De kosten van het eigen gemeentelijk beleid worden afzonderlijk met de betreffende gemeente verrekend.

9.2 Handhaving

Afvalstoffenverordening

Naast het reserveren van extra capaciteit is het streven om de regelgeving verder te uniformeren. In de afgelopen periode is er voor gekozen, om daar waar mogelijk de afvalstoffenverordening te uniformeren.

Capaciteit

Naast een structurele capaciteit zal rondom de invoering van elk nieuw beleid kortstondig extra capaciteit noodzakelijk zijn.

Extra handhavingscapaciteit zal vooral noodzakelijk zijn bij het invoeren van stap 1, het gratis laten aanbieden van GFT-afval, dit om te voorkomen dat deze stroom vervuild zal worden met restafval.

Hiervoor zal steekproefsgewijs de GFT-container gescand moeten worden.

Dit kan met behulp van een technisch hulpmiddel. Foutaanbieders worden hierover geïnformeerd en na herhaling beboet.

10. AFVALSTOFFENHEFFING EN TARIEVEN

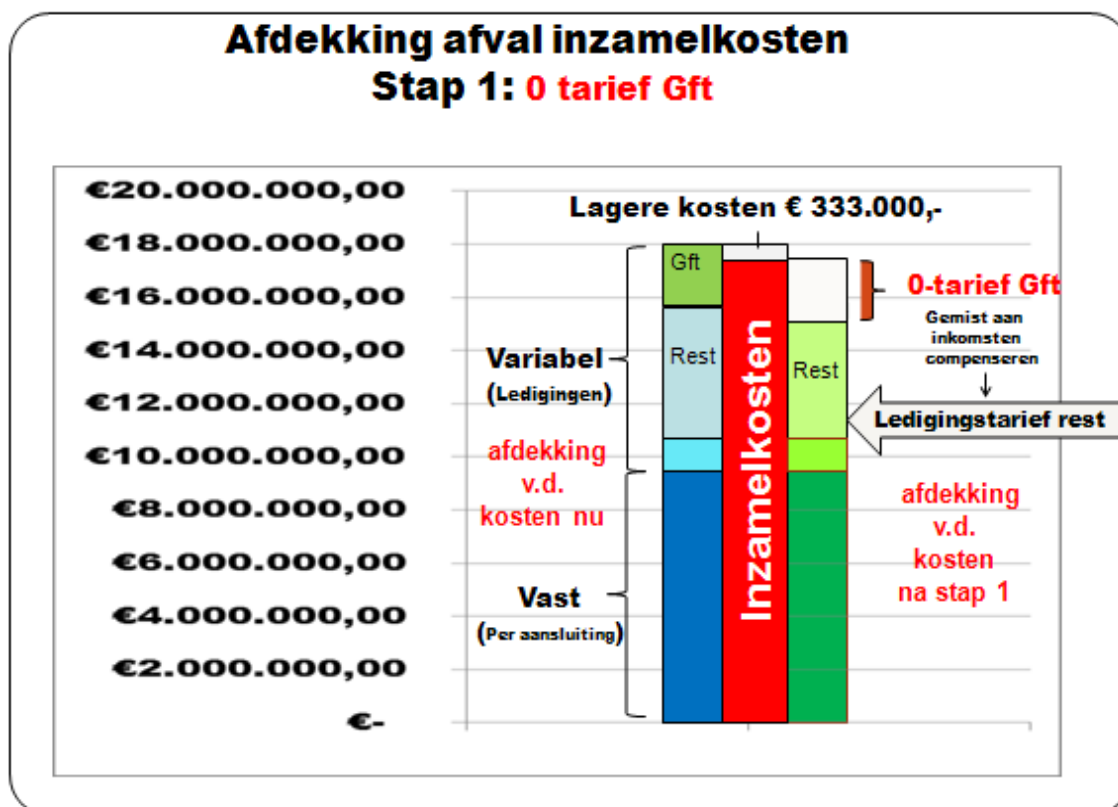
10.1 Sturingsmiddel

Het huidige volume/frequentiesysteem is een financieel instrument om de burger te stimuleren zijn afvalstromen gescheiden aan te leveren.

Naast de mate van service bij specifieke afvalstromen kan in combinatie met de juiste financiële prikkel gestuurd worden op het behalen van hogere scheidingsresultaten.

In het Afvalbeheersplan is gebruik gemaakt van de landelijk beschikbare informatie en ervaringen over het invoeren van nieuw beleid in combinatie met volume/frequentiesysteem (bijv. gemeente Apeldoorn). Hier blijkt het dat volume/frequentiesysteem in combinatie met een nultarief voor het aanbieden van GFT-afval een positief effect heeft op de scheidingsresultaten (voor tarieven paragraaf 4.6 'Scheidingsprikkel').

Invoering van het 0-tarief bij de GFT-inzameling resulteert in een gemis aan inkomsten (> € 2.000.000,- Rd4-gemeenten breed) bij de gemeenten. Dit gemis kan gecompenseerd worden door of het ledigingstarief voor het aanbieden van de restafval container te verhogen of door verhoging van het vaste tarief.

10.2 Belang uniform regionaal tarievenbeleid

Bij de invoering van het volume/frequentiesysteem is gekozen voor een tarievenstructuur waarbij sprake is van variabele ledigingstarieven (regionale afstemming) en vaste tarieven (geen regionale afstemming). Een belangrijk uitgangspunt bij het bepalen van de hoogte van het variabele tarief was dat alle Rd4-gemeenten de intentie hebben uitgesproken om te kiezen voor een uniform regionaal tarief.

Dit laatste heeft ook de voorkeur bij het invoeren van nieuw beleid. Dit omdat significante verschillen in de hoogte van de ledigingstarieven kunnen resulteren in afvaltoerisme en onbegrip bij de burger, maar ook omdat hierdoor het regionale acceptatie- en tarievenbeleid bij de Rd4-milieuparken onder druk komt te staan.

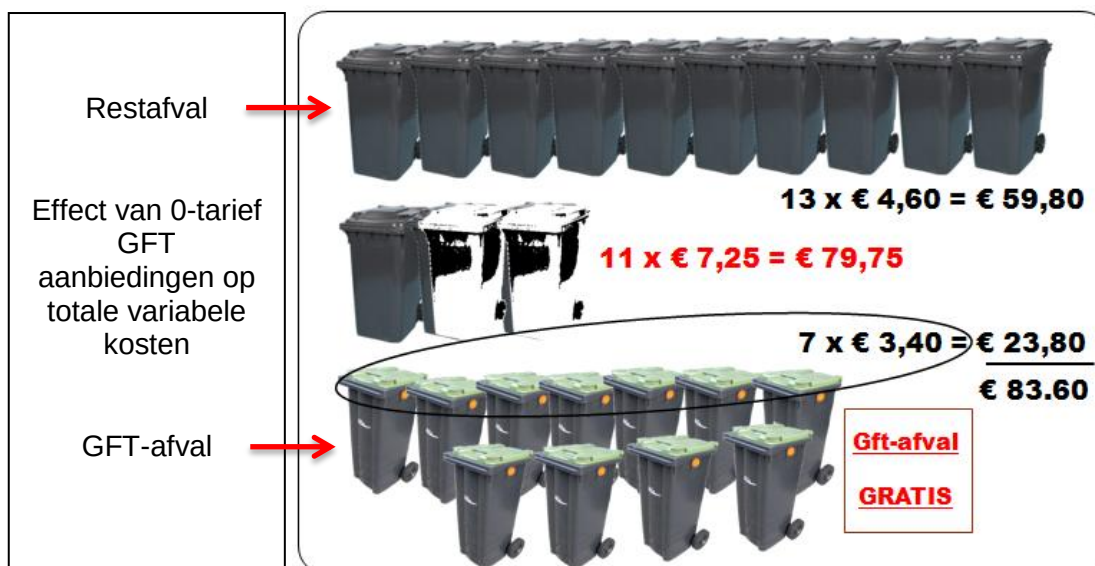
Om de geprognostiseerde scheidingsresultaten te realiseren wordt in dit Afvalbeheersplan uitgegaan van een tariefstijging van het variabele tarief voor het ledigen van de restafvalcontainers van € 4,60 naar € 7,25 per lediging, dit in combinatie met een 0-tarief voor het aanbieden van GFT-afval.

In de onderstaande tabel zijn de effecten van de tariefstijging weergegeven (Rd4-gemeenten breed).

effecten 0-tarief gft		
Gemis aan inkomsten gft-ledigingen	-€2.090.326,48	0-tarief gft
Meer inkomsten rest-ledigingen	€1.964.108,37	hoger ledigingstarief
Lager kosten nieuw beleid	€332.209,00	effect nieuw beleid stap 1
Nog te verrekenen via vast heffing	-€205.990,89	
stijging ledigingstarief aanbieden rest-afval	51%	
Nog te verdelen via vast heffing	-€2,79	per aansluiting gemiddeld
tarief 240 ltr rest	€ 7,25	per lediging
tarief 140 ltr rest	€ 5,35	per lediging

Een belangrijk uitgangspunt bij het bepalen van de hoogte van de **variabele tarieven** is dat alle Rd4-gemeenten de kiezen voor een uniform regionaal tarief.

Het resultaat is dat de inwoners na invoering van nieuw beleid gemiddeld minder gaan betalen aan afvalkosten (stap 1: min € 333.000,-). De verklaring hiervoor is dat het aantal restafval aanbiedingen afneemt doordat inwoners beter gescheiden grondstoffen aanbieden, wat uiteindelijk resulteert in lagere kosten.

10.3 Juridische aspecten

Minicontainer (MC) aansluitingen/ Verzamel (VC) aansluitingen

In fiscaal/juridische zin wordt met **VC-aansluitingen** de wooncomplexen bedoeld waarbij meerdere percelen voor de verwijdering van restafval gebruik dienen te maken van hetzelfde (ondergrondse) inzamelmiddel waarop deze zijn aangewezen of de adressen die als inzamelmiddel voor deze afvalstroom gebruik maken van een gekenmerkte huisvuilzak.

MC-aansluitingen zijn alle andere gevallen.

Differentiatie aanslagoplegging tussen MC-aansluitingen en VC-aansluitingen

In het Afvalbeheersplan zijn geen extra voorzieningen opgenomen om de gescheiden GFT-inzameling bij de verzamelcontainer aansluiting mogelijk te maken. Dit omdat het realiseren van deze inzamelvoorzieningen hoge investeringen vergt, welke niet afwegen tegen de opbrengsten. Het realiseren van deze voorzieningen zou voor de VC-container adressen resulteren in hogere afvalverwijderingskosten c.q. afvalstoffenheffing.

Omdat de invoering van het 0-tarief alleen betrekking heeft op de aansluitingen die het rest- en GFT-afval aanbieden in minicontainers (**MC-aansluitingen**) is het wenselijk om de wijze en hoogte van de aanslagoplegging hierop af te stemmen. Hieronder volgt een korte toelichting:

Huidige situatie

Tot op heden wordt in het kader van de afvalstoffenheffing bij **VC-aansluitingen** geen GFT-afval gescheiden ingezameld. Omdat het GFT-afval bij deze adressen nihil is, wordt dit afval via het restafval in (ondergrondse) verzamelcontainers afgevoerd. Bij het huidige afvalinzamelsysteem bepaald het volume het ledigingstarief en wordt er geen verschil gemaakt tussen de hoogte van de tarieven voor het aanbieden van rest- of GFT-afval.

Nieuw beleid

Door voor het aanbieden van GFT-afval een 0-tarief te hanteren ontstaat een gewijzigde situatie en is de vraag of er vanuit belastingwetgeving sprake is van een rechtsongelijkheid tussen **MC-aansluitingen** en **VC-aansluitingen** en of bewoners in **VC-aansluitingen** gecompenseerd moeten worden indien **VC-aansluitingen** geen mogelijkheid hebben om 'gratis' GFT aan te bieden?

10.4 Juridisch kader

De conclusie van het adviesbureau Van den Bosch & Partners, dat in opdracht van de gemeente Apeldoorn dit onderzoek heeft uitgevoerd, is als volgt: *De omstandigheid dat bij VC-aansluitingen minder GFT-afval ontstaat is een objectieve omstandigheid die een rechtvaardiging voor een tariefonderscheid (GFT-afval bij MC-aansluitingen gratis en bij VC-aansluitingen belast) zou kunnen vormen. Een vereiste hierbij is dat cijfermatig aannemelijk gemaakt moet kunnen worden dat bij VC-aansluitingen in verhouding met MC-aansluitingen (veel) minder GFT-afval ontstaat, en daarbij nog aanvullend aangeven dat uit onderzoek is gebleken dat de afvalscheidingsbereidheid bij VC-aansluitingen minimaal is en dat omwille van de hoge kosten niet apart wordt ingezameld. Bij deze onderbouwing is de kans klein dat de gemeente buiten de ruime beoordelingsvrijheid treedt die zij heeft om een objectieve en redelijke rechtvaardiging voor een tariefonderscheid te geven.*

BIJLAGE A. CONSEQUENTIES BELEIDSMAATREGELEN PER DEELSTROOM

GFT-inzameling

De laatste jaren wordt steeds meer GFT-afval als eerste stap vergist en vervolgens gecomposteerd. GFT levert optimale emissiereductie op na vergisting, waarbij de 'groene' producten (groengas, CO₂, warmte, compost, water) bij toepassing in de keten CO₂-uitstoot reduceren. Uit onderzoek blijkt dat het beter is als GFT grootschalig wordt vergist in plaats van thuis gecomposteerd. Vergisten met als resultaat "groengas" levert naast milieu hygiënische voordelen ook de mogelijkheid gericht te communiceren naar de burger. Deze vuilniswagen "rijdt op uw afval" is hier een voorbeeld van.

Beleidsmaatregelen (direct):

- Een financiële prikkel heeft een positief effect op de gescheiden inzameling van GFT-afval. Dit dient in dit kader dan ook te worden gestimuleerd door het invoeren van een 0-tarief voor de het aanbieden van GFT-afval.
- Meer service verlenen op het inzamelen van de GFT-fractie, door gratis containers te verstrekken.

Beleidsmaatregelen (indirect):

- Er moet beter worden toegezien op de naleving van de scheidingsplicht voor GFT-afval, en daar waar mogelijk stimuleren.
- Ook nascheiding van GFT uit het restafval kan bijdragen aan het verminderen van het restafval.
- Een goede infrastructuur voor afvalscheiding in de keuken kan bijdragen aan de scheiding van de groente en fruitfractie (GF). Afvalscheiding, en met name de scheiding van GFT begint bij de burger in de keuken.
- De overheid kan samen met de keukenbranche en afvalbranche het scheiden van GFT in de keuken stimuleren.
- Het terugdringen van voedselverspilling moet worden gestimuleerd.
- Extra aandacht is nodig in wijken waar scheidingsresultaten achterblijven.
- Gerichte communicatie over wat er wel en niet in de GFT-container mag, en wat er met de GFT-fractie gebeurt na het inzamelen verhoogt het bewustzijn van de burger, en daarmee het scheidingsresultaat.

Oud Papier/Karton (OPK)

Momenteel wordt gemiddeld 72 kilo oud papier per inwoner ingezameld (cijfers 2012). De respons bedraagt hiermee 89%. Sorteeroproeven binnen de Rd4-gemeenten laten zien dat er gemiddeld nog 10 kg OPK per inwoner met het restafval wordt verbrand. De laatste jaren is er binnen de Rd4-gemeenten geen nieuw beleid voor OPK ingezet. Wel heeft de OPK-inzameling en in het bijzonder de veiligheid meer aandacht gekregen. Zo zijn voor de inzameling van oud papier de veiligheidsprocedures bij de inzameling met verenigingen aangescherpt en zijn in de gemeente Heerlen met succes papiercontainers ingevoerd.

De algemene verwachting voor de toekomst is dat het gebruik van papier, door verdere digitalisering en stagnerende economie, zal afnemen. Het toepassen van de 'ja/nee stickers' werk preventief maar heeft een negatief effect op de aangeboden hoeveelheid oud papier.

Beleidsmaatregelen (direct):

- Gebruik van een aparte minicontainer voor papier in laagbouwgebieden leidt tot meer gescheiden inzameling.

Beleidsmaatregelen (indirect):

- Benchmark van gemiddeld en goed presterende verenigingen kan stimulerend werken.

Kunststofverpakkingsafval

De gescheiden inzameling van kunststofverpakkingen is pas in de afgelopen jaren door de invoering van producentenverantwoordelijkheid op grote schaal opgepakt.

Door het ontbreken van helderheid over toekomstige financiering is de inzameling nog niet geoptimaliseerd. De keuze van het systeem (haalsysteem versus brengsysteem), diftar en de mate van service zijn factoren die de resultaten beïnvloeden.

Daarnaast wordt nog onderzocht of door technisch nascheiden nog kunststoffen uit het restafval gehaald kunnen worden.

Uit de samenstelling van het restafval blijkt dat nog 10-20 kg kunststofverpakkingen per inwoner in het restafval aanwezig is.

Beleidsmaatregelen (direct):

- Intensiveren van bronscheiding bij hoogbouw.
- Gebruik van een aparte minicontainer voor alle verpakkingsafval.

Beleidsmaatregelen (indirect):

- Technische nascheiding van kunststofverpakkingen uit het restafval draagt eveneens bij aan het behalen van de doelstellingen.

Grof huishoudelijk (GHA)

De trend is dat door hergebruik steeds minder grofvuil wordt ingezameld.

Beleidsmaatregelen (direct):

- Stimuleren van brengen. Bekend is dat het laten brengen van GHA naar (goed ingerichte) milieuparken beter is voor de sortering naar herbruikbare stromen dan het huis aan huis ophalen. Bij de huis-aan-huisinzameling van GHA vindt nauwelijks scheiding plaats.
- Nascheiding van de huis-aan-huis ingezamelde stroom GHA.

Beleidsmaatregelen (indirect):

- Verdere integratie van kringloop in de inzamelstructuur: zowel huis aan huis als op de milieuparken.
- Afbouwen dienstverlening op restafval, waardoor de mogelijkheden om grofvuil via het restafval af te voeren worden beperkt.

Textiel

In 2012 is door Rd4 1.100 ton textiel ingezameld. In werkelijkheid zal dit cijfer hoger liggen, omdat door meerder partijen legaal of illegaal textiel wordt ingezameld zijn niet alle hoeveelheden traceerbaar.

Tot nu toe lijkt de gang van zaken bij veel gemeenten ingegeven door de wens van de burger om zijn/haar afgedankte kleding voor een goed doel weg te geven. De gemeenten faciliteren haar burgers om aan het goede doel bij te dragen.

De laatste tijd lijkt daar meer en meer verandering in te komen en worden steeds vaker het creëren van regionale werkgelegenheid en de opbrengsten in de overweging meegenomen.

Het percentage textiel in het huishoudelijk restafval ligt al jaren gemiddeld rond de 4%. Dit deel van het via restafval ingezamelde textiel komt alsnog in een afvalverbrandingsinstallatie (AVI) terecht. Uit de sorteerproeven in 2012 blijkt dat in stedelijke gemeenten aanzienlijk meer textiel in het restafval wordt aangeboden dan in niet stedelijke gemeenten, respectievelijk 6 en 8 kg textiel per inwoner per jaar.

Beleidsmaatregelen (direct):

- Gezamenlijke inzameling van textiel met andere recyclebare stromen (inzameling BEST-tas).

Beleidsmaatregelen (indirect):

- De informatievoorziening over het hoe, wat en waarom van textielinzameling is van belang. De informatie moet eenduidig zijn en eenvoudig te vinden. Vooralsnog is het goede gevoel bij veel burgers vooral verbonden met goed doen voor mensen en denkt men bij vooral aan hergebruik van kleding. Vertrouwen dat de kleding goed terecht komt is hierbij belangrijk.
- Communicatie over textielinzameling en het vervolgtraject is van wezenlijk belang: onduidelijkheden over wat wel en niet mag worden ingeleverd door de burger moeten worden weggenomen.
- In de communicatie spreken over textiel, niet over alleen kleding.
- Afbouwen dienstverlening op restafval, waardoor de mogelijkheden om textiel via het restafval af te voeren worden beperkt.
- De technologie om textiel op vezelniveau te recyclen, dat wil zeggen van afgedankte kleding weer nieuw garen, stof en kleding maken, ontwikkelt zich in rap tempo. Zowel op landelijk als internationaal niveau (ISWA) wordt aandacht besteed aan de optimalisatie van de textielketen.

De kansen voor de bijdrage van textielrecycling aan het gemeentelijk klimaatbeleid moeten breed worden gecommuniceerd. Elke kilo textiel die wordt verbrand en niet wordt gerecycled levert een vervuiling op die te vergelijken is met 3,4 kg CO₂. In het kader van de CO₂ emissiemarkt vertegenwoordigt textielrecycling potentieel een grote waarde.

Consumenten elektronica (Afgedankte, Elektronische, Elektrische Apparaten / AEEA)

De stroom AEEA is samen met kunststofverpakkingsafval een van de stromen die een stijgende trend laat zien voor wat betreft de gescheiden inzameling. Deze opwaartse trend vindt vooral haar oorzaak in de aangescherpte regelgeving in de afgelopen jaren en duidelijkheid over de rol van producenten. Deze zijn verenigd in Wecycle (voorheen NVMP) waarbij gemeenten een vaste vergoeding ontvangen van de producenten wanneer zij alle ingezamelde AEEA via Wecycle laten afvoeren.

De hoeveelheid gescheiden ingezameld AEEA is momenteel 5 kg per inwoner. De ambitie is om te komen tot 6,8 kg per inwoner.

Beleidsmaatregelen (direct):

- Gezamenlijke inzameling van kleine elektrische apparaten met andere recyclebare stromen (inzameling BEST-tas).

Beleidsmaatregelen (indirect):

- Kennisdeling op het gebied van pilots voor betere inzameling van AEEA.
- De informatie voorziening over hoe, wat en waarom van AEEA is van belang. De informatie moet eenduidig en eenvoudig te vinden zijn. Het belang van grondstof hergebruik moet duidelijk met naar de burgers gecommuniceerd worden.

Glas

Momenteel wordt gemiddeld 22,5 kg glas per inwoner ingezameld (2012). De sorteeroproeven laten zien dat er gemiddeld nog 5 kg glas per persoon in het restafval wordt aangeboden en dus verbrand in de AVI.

Glas valt onder de producentenverantwoordelijkheid; producenten betalen een vergoeding aan de gemeenten voor de inzameling van glas.

Beleidsmaatregelen (direct):

- Onderzoeken of glas een rol kan spelen bij de invoering van de container voor verpakkingsafval.

Beleidsmaatregelen (indirect):

- De informatievoorziening over hoe, wat en waarom de gescheiden glaszameling van belang is. De informatie moet eenduidig en eenvoudig te vinden zijn. Het belang van grondstof hergebruik moet duidelijk met naar de burgers gecommuniceerd worden.

Drankenkartons (Tetra verpakkingen)

Drankenkartons zijn geen prioritaire afvalstroom geweest in het overheidsbeleid van de afgelopen decennia. Mede hierdoor zijn er geen initiatieven ontstaan voor de gescheiden inzameling ervan, terwijl het op zich een goed identificeerbare en herbruikbare deelstroom is. In totaal gaat het volgens de branche (HEDRA) in Nederland om 70.000 ton aan drankenkartons (4,3 kg per inwoner). In het Raamakkoord verpakkingen worden drankenkartons benoemd. Echter afzonderlijke inzameling van drankenkartons is volgens het Raamakkoord thans nog niet aan de orde.

Beleidsmaatregelen (direct):

- Wanneer er een vergoeding wordt uitgekeerd starten met de inzameling van drankenkartons. Onderzoeken of drankenkartons een rol kunnen spelen bij de invoering van de container voor verpakkingsafval.

Beleidsmaatregelen (indirect):

- De sorteerinstallaties in Nederland en Duitsland zijn, na kleine aanpassingen, geschikt om blik, kunststoffen en drankenkartons na te scheiden.
- Goede communicatie richting de burger over de inzameling van deze vaak nieuwe stroom kan bij de papier- en kartonindustrie tot lager energieverbruik en dus CO2-emissiereducties leiden. Daarnaast kan ook het aluminium en het kunststof uit drankenkartons worden gerecycled.

Blik

Het meeste blik wordt samen met het restafval ingezameld en uit “AVI-slakken” teruggewonnen. Volgens opgave van Stichting Kringloop Blik wordt jaarlijks 215 kiloton (bedrijfsafval en huishoudelijk afval samen) op de markt gebracht (90% staal, 10% aluminium) en wordt 84% gerecycled.

Blik kan door gemeenten gescheiden ingezameld worden en daarvoor wordt ook een vergoeding verstrekt. Voor het gescheiden inzamelen van blik is deze vergoeding echter niet voldoende om de kosten af te dekken.

Beleidsmaatregelen (direct):

- Onderzoeken of blik een rol kan spelen bij de invoering van de container voor verpakkingsafval.

Beleidsmaatregelen (indirect):

- De sorteerinstallaties in Nederland en Duitsland zijn, na kleine aanpassingen, geschikt om blik, kunststoffen en drankenkartons na te scheiden.
- Goede communicatie richting de burger over de inzameling van deze nieuwe stroom.

Restafval

Afbouwen van de dienstverlening op restafval waardoor de mogelijkheden om de eerder genoemde stromen (grondstoffen) via het restafval af te voeren wordt beperkt.

BIJLAGE B. COMMUNICATIE

Inleiding

In deze notitie wordt in hoofdlijnen het communicatieplan beschreven, afgestemd op de invoering van een nieuw afvalinzamelsysteem. Met betrekking tot de opzet en inhoud van de communicatie is daar waar mogelijk gekozen voor uniformiteit.

Uitgangspunt hierbij is dat de communicatie afgestemd moet zijn op het bevattingsvermogen van de ontvanger.

Het doel van de communicatieve inspanningen is om bij alle betrokkenen een breed draagvlak te creëren en te behouden voor de invoering van nieuw beleid. Verder heeft de communicatie betrekking op het instrueren en motiveren van de burgers daar waar de medewerking van hun verwacht wordt. Dit houdt in dat de burgers het belang van de invoering van het nieuwe beleid moeten inzien en bereid zijn om hieraan hun medewerking aan te verlenen.

Algemeen

Communicatiemiddelen

De volgende communicatiemiddelen kunnen aan de orde zijn:

- a. Schriftelijk
 - brieven
 - afvalnieuwsbrief
 - gemeentelijke nieuwsbrieven
 - persberichten in lokale huis-aan-huisbladen en tijdschriften
 - affiches
 - enquêtes
 - rapporten
- b. Mondeling
 - informatieve bijeenkomsten (inspraak- en voorlichtingsavonden)
 - vergaderingen (ondernemersplatform, woningverenigingen)
 - mondelinge enquêtes
 - deelname aan feestmarkten / braderieën
 - telefonische contacten (info-nummer)
 - rechtstreekse contacten beladers-bewoners
- c. Audiovisueel en digitaal
 - band / diaproductie
 - (video) film
 - Website
 - App

Doelgroepen

Bij de invoering van een nieuw afvalbeleid zijn een groot aantal doelgroepen betrokken. Het communicatieplan richt zich voornamelijk op de einddoelgroep waar de veranderingen het meest betrekking op hebben. Met betrekking tot de andere twee doelgroepen beperkt dit plan zich tot het benoemen van de middelen.

- (a) Interne doelgroep
 - (i) college van burgemeester & wethouders
 - (ii) gemeenteraad en commissie
 - (iii) ambtelijk apparaat
 - (iv) uitvoerende partijen

Na het besluitvormingstraject via de gemeentelijke procedure vindt de communicatie voornamelijk plaats via de voor het Afvalbeheersplan omgezette projectstructuur en de hierop afgestemde communicatielijnen.

- (b) Intermediaire doelgroep
 - (i) woningverenigingen
 - (ii) bedrijven binnen de gemeente (o.a. ondernemersplatform)
 - (iii) maatschappelijke groeperingen
 - (iv) onderwijs
 - (v) pers

Communicatie vindt voornamelijk plaats via overleg of briefwisselingen. Moment en inhoud van de communicatie wordt verder vormgegeven door het project-team van dit plan.

- (c) Einddoelgroep
 - (i) inwoners Rd4-gemeenten;
 - (ii) bewoners van aansluitingen waar de afvalinzameling plaats vindt in minicontainers
 - (iii) bewoners van aansluitingen waar de afvalinzameling plaats vindt in gezamenlijke voorzieningen
 1. in de Rd4-gemeenten gevestigde bedrijven
 2. midden- en kleinbedrijf waarbij de samenstelling van het afval vergelijkbaar is met huishoudelijk afval
 3. grootschalige bedrijven waarbij het afval niet vergelijkbaar is met huishoudelijk afval

Communicatie vindt plaats via het hiernavolgend communicatieplan.

Communicatieplan einddoelgroep

Opzet communicatieplan

In het plan zijn 7 momenten vastgesteld waarin communicatie met de einddoelgroep kan plaatsvinden.

Algemene informatie wordt voornamelijk verstrekt via een viertal, Rd4-gemeenten breed, opgezette afvalnieuwsbrieven. De nieuwsbrieven zijn uniform van opzet en hebben een herkenbare lay-out.

De nieuwsbrieven worden ondersteund door het plaatsen van persberichten in dag- en weekbladen of via lokale Tv-zenders.
Ook wordt verwezen naar de internetpagina's bij de gemeente en Rd4.

Specifiek op gemeente afgestemde informatie vindt plaats via een aantal gemeentelijke nieuwsbrieven. De betreffende communicatie is gericht op adresniveau en zal indien mogelijk gelijktijdig verstuurd worden met de afvalstoffenheffing.

Ondersteuning vindt plaats via publicaties in de afvalstoffenwijzer, gemeentelijke pagina's, in betreffend streek- of gemeenteblad en indien mogelijk via de gemeentelijke internetpagina.

Er wordt hierbij zoveel mogelijk gebruik gemaakt van een standaard lay-out en teksten.

Informatie die betrekking heeft op het instrueren of corrigeren bij specifieke op adres gerichte acties, zoals het uitzetten van minicontainers, vindt plaats via een op adres verstuurd instructiebrief of door gebruik te maken van containerlabels. Laatst genoemde wordt aan de handgreep van de container bevestigd en is voorzien van beknopte kernachtige informatie.

Communicatie momenten

- Moment 1: De burger wordt geïnformeerd over de huidige stand van zaken. Naast algemene informatie wordt specifieke informatie per gemeente via het gemeenteblad gepubliceerd. De opzet van deze communicatie is voor iedere gemeente gelijk en de inhoud is afgestemd op de betreffende gemeente.
- Moment 2: In deze fase worden alle belanghebbenden in kennis gesteld van de besluiten van het gemeentebestuur om over te gaan tot invoering van een nieuw afvalbeleid. De nadruk van de informatieverstrekking in deze fase ligt bij het "wat" en "waarom" en het "vervolg" van het invoeren van het nieuwe afvalbeleid.
- Moment 3: De burgers krijgen informatie over het uitzetten van de containers. De nadruk van informatieverstrekking in deze fase ligt op een aantal praktische zaken. Verder wordt de burger geïnformeerd over eventuele financiële consequenties (bijv. het gebruik van extra containers).
- Moment 4: In deze evaluatiefase worden alle belanghebbenden geïnformeerd over de genomen stappen en worden de bereikte resultaten geëvalueerd. De invoering van stap 1 is voltooid en er wordt een doorkijk geschetst met betrekking tot stap 2.
- Moment 5: In deze fase worden alle belanghebbende in kennis gesteld van de besluiten van het gemeentebestuur om over te gaan tot invoering van het stap 2.

De burgers worden geïnformeerd over het nieuwe systeem. De nadruk van de informatieverstrekking in deze fase ligt bij het “wat” en “waarom” en “wanneer” en wat de consequenties van deze beleidswijziging zijn. Verder zal de aandacht uitgaan naar het aankondigen van de proefperiode en de relatie tussen de hoogte van de afvalstoffenheffing en aanbiedgedrag en hoe dit beïnvloed kan worden.

- Moment 6: Aandacht voor algemene aspecten en de individuele aanslagoplegging op basis van de op het adres verkregen informatie.
Verder wordt het belang van afvalvermindering en afvalscheiding benadrukt en worden tips aangedragen om de afvalkosten te reduceren.
- Moment 7. De burger wordt geïnformeerd over het aanbiedgedrag en de hieraan gerelateerde afvalstoffenheffing.
- Aandachtspunt: Een proces van motiveren en bijsturen begint. Voorkomen moeten worden dat de motivatie voor afvalpreventie, -hergebruik en -scheiding verminderd of dat tegengestelde belangen de overhand krijgen.

Regie bij van het uitvoeren van het communicatieplan

Verantwoordelijkheden

Voor het verder uitwerken van het communicatieplan wordt een werkgroep benoemd waarin afgevaardigden van gemeenten en Rd4 deelnemen. De werkgroep legt vervolgens verantwoording af aan het projectteam Afvalbeheersplan bij Rd4.

De verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van het definitieve communicatieplan ligt bij Rd4.

Budget

Budget voor het uitwerken, ontwerp en coördineren van het communicatieplan is als kostenpost opgenomen in de begroting bij Rd4. Tevens zijn alle kosten voor drukwerk hierin ondergebracht.

Specifieke kosten voor gemeenten hebben betrekking op het verstrekken van briefpapier en verzendkosten voor het verzenden van specifieke gemeentelijke informatie op adres niveau en de kosten voor het publiceren van informatie in gemeentebladen.